

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1
2. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.1 ความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.2 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - 2.4 การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.5 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.6 ประเภทของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.7 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน
 - 2.8 การจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน
3. การอ่าน
 - 3.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 3.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
 - 3.4 วิธีการสอนอ่านทั่วไป
 - 3.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเป็นคำ
 - 3.6 การสอนอ่านเป็นคำ
4. ชุดกิจกรรม
 - 4.1 ความหมายของชุดกิจกรรม
 - 4.2 ประเภทของชุดกิจกรรม
 - 4.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม
 - 4.4 ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม
 - 4.5 จิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม
 - 4.6 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

- 4.7 ชุคกิจกรรมการอ่านคำ
- 4.8 เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของชุกกิจกรรม
- 4.9 ดัชนีประสิทธิผลของชุกกิจกรรม
- 5. บริบทโรงเรียนบ้านนาสะอาด
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ
- 7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. หลักฐานสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1

1.1 ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านทางวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

1.2 ธรรมชาติ/ลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และตรงจุดมุ่งหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการ และความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วยเสียง รูป พยางค์ สระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษาและประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากนั้นคำในภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมแก่

กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน ตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณ์ญาณและมีคุณธรรม

1.3 วิสัยทัศน์

นักเรียนโรงเรียนบ้านนาสะอาด ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร อ่านเขียน ฟัง ดู และพูดใช้ภาษาประกอบกิจการส่วนตัว ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ รักการอ่าน การเขียน มีการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ บันทึกความรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ความรู้และกระบวนการทางภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ ชื่นชมซาบซึ้งในภาษาไทย เห็นคุณค่าทางวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความงดงามของภาษาในบทประพันธ์ ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง บทร้องเล่น เพลงกล่อมเด็ก ปริศนา คำทาย และเพลงพื้นบ้านและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

1.4 พันธกิจ

1. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
2. จัดหาแหล่งเรียนรู้
3. จัดให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ อย่างชื่นชมตามศักยภาพ
4. จัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินผล
5. ใช้สื่อในการเรียนการสอน
6. จัดทำปฏิทินในการแสดงผลงาน
7. จัดการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
8. จัดให้ผู้เรียนมีแฟ้มผลงาน
9. จัดทำวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล

1.5 เป้าหมาย

1. ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนในเขตบริการครบ 100%
2. มีแหล่งเรียนรู้วิชาการทั้งภายในและภายนอกให้บริการการศึกษาได้อย่างหลากหลาย
3. มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
5. มีข้อมูลวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 100%
6. กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างมีระบบ
7. มีปฏิทินการแสดงผลงานของผู้เรียน
8. ผู้เรียนมีการฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
9. ผู้เรียนได้แสดงผลงานของตนเองอย่างชื่นชม
10. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคนเก่ง มีปัญญา มีความสุข โรงเรียนบ้านนาสะอาด จึงได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

1. มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ
2. มีทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
3. มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
4. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

1.7 คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เป็นอย่างดี
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดเป็นระบบ

4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ

5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมใน วรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

6. สามารถนำทักษะทางภาษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

8. มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังนี้
ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

1. อ่านได้คล่องและอ่านได้เร็ว

2. เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ ประโยค และเข้าใจข้อความ

ที่อ่าน

3. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาคิด คาดคะเนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ และ

กำหนดแนวทางการปฏิบัติ

4. เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้ และความบันเทิง

5. พูดและเขียนแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และจินตนาการ

6. จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ ละเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

7. จับใจความสำคัญ และหารายละเอียดของเรื่อง ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ จากเรื่องที่อ่าน ที่ฟัง และดู

8. เข้าใจว่าภาษาไทยมีทั้งภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาถิ่น

9. ใช้คำคล้องจองแต่งบทหรือกรองง่าย ๆ

10. ท่องบทหรือกรองที่ไพเราะ และนำไปใช้ในการพูดและการเขียน

11. นำปริศนาคำทาย และบทหรือการเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและเล่น

12. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียน การแสวงหาความรู้ และใช้ได้

เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์

13. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

14. มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การดู และการพูด

15. มินิสต์รักการอ่านและการเขียน

1.8 ลักษณะของหลักสูตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยของสถานศึกษา เช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น ๆ สถานศึกษาจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ ลักษณะสำคัญของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

1. กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (Strand) ซึ่งเป็นแก่นความรู้ทางภาษาที่ผู้สอนต้องนำไปขยายรายละเอียด และจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดี และวรรณกรรม

2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละสาระ เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียน และมาตรฐานที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ อันเป็นคุณภาพของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้

3. กำหนดหลักสูตรเป็นช่วงชั้น ทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น มีการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทุกช่วงชั้น มิใช่เฉพาะช่วงชั้นที่จะสอนเท่านั้น เพื่อเห็นภาพการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

4. กำหนดเวลาเรียนตามความเหมาะสม ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายปี ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายภาค

ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 50 (เวลาเรียนตลอดปี 800-1,000 ชั่วโมง) เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และวางทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการอ่าน เขียน และการคิดคำนวณ

1.9 รายละเอียดเกี่ยวกับบัญชีคำช่วงชั้นที่ 1

การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1 – 3) กำหนดบัญชีคำให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อ่านคำพื้นฐานประมาณ 600 คำและคำในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อ่านคำพื้นฐานเพิ่มอีกประมาณ 800 คำและคำในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านคำพื้นฐานเพิ่มอีกประมาณ 1,200 คำและคำในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น บัญชีคำพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 – 3) ที่นักเรียนอ่านไม่ออก

สระ	คำ
อะ	กระทะ กระดาษ กระต่าย ตะกร้า มะพร้าว
อา	งาน บ้าน ศาลา หน้าต่าง นาฬิกา
อิ	ถึง ลิง ดินสอ อีฐ ยี่ม
อี	มีด ปีก หีบ ทวี หวี
อุ	กุ่ม อุงกระดาก ขนุน มั่ง สมุด
อู	หู ครู หมู หนู ชูปี
ออ	หอม วอลเลย์บอล หมอ ห้องนอน ซ้อน
โอ	โอ่ง กระโปรง ลูกโป่ง โย โคม
เอ	กางเกง ทะเล ร้องเพลง เนร เมฆ
แ	แขน แหวน แมลงวัน แมงปอ แมงดา
อี	ตึก ลังถึง อี๋อ่าง ปลาหมึก ผึ้ง
อี	มือ คีมน้ำ สะดือ หนังสือ ปืน
ไอ	ไหว ไก่ ไฟฉาย ไม้กรอก โคนา
ไอ	ใบไม้ ไม้บาศร ผู้ใหญ่ ผ้าใบ ใบตอง
อำ	ลำไย จำปา กำแพง น้ำตก ดำรวจ น้ำปลา อาบน้ำ ดำลิ่ง กาน้ำ แก้วน้ำ น้ำตาล จำปี

2. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

2.1 ความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 115) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาทำให้เด็กมีปัญหาในการใช้ภาษาทั้งในการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน และการสะกดคำหรือมีปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว สายตา การได้ยินระดับสติปัญญา อารมณ์และสภาพแวดล้อม

เบญจพร ปัญญาขง (2543 : 4) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ไว้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabled or LD) เป็นความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ ที่แสดงออกมาในรูปของปัญหาการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณ และเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ เกิดจากการทำงานผิดปกติของสมอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเชาวน์ปัญญา

ศันสนีย์ นัทรกุลปต์ (2543 : 3) กล่าวถึงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act-IDEA) ซึ่งเป็นกฎหมายสาธารณะที่เรียกว่า Public Law 101 – 476 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเดิมคือกฎหมาย Public Law 94 – 142 ได้ให้คำจำกัดความของความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือแอลดี (Learning Disabled or LD) ไว้ว่าเป็นความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งอย่างใด หรือมากกว่านั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจภาษา หรือเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียน ซึ่งอาจแสดงออกมาทางความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ในการฟัง การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ นอกจากนั้นคำจำกัดความยังได้ระบุต่อไปด้วยว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้นครอบคลุมสภาพต่าง ๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ (Perceptions) ภาวะที่สมองได้รับการกระทบกระเทือนเล็กน้อย ภาวะความบกพร่องในการอ่าน และความบกพร่องในการเข้าใจภาษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543 : 15) ได้ให้คำจำกัดความนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และ

การสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ สภาพจิตใจ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

สมทรัพย์ สุขอนันต์ (2546 : 1) ได้ให้ความหมายของภาวะความบกพร่องทางการเรียนรู้ไว้ว่า ภาวะความบกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง ความผิดปกติของกระบวนการทางจิตวิทยาตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป ที่แสดงออกมา โดยบุคคลมีปัญหาในการเข้าใจถ้อยคำ การพูด การอ่าน การเขียน การให้เหตุผล ตลอดจนการคำนวณ ความคิดปกตินี้เกี่ยวข้องกับความบกพร่องของระบบประสาทในตัวผู้นั้น และจะคิดทั่วไปตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถจริง ๆ ที่เขามีอยู่ ภาวะความบกพร่องในการเรียนรู้ จะไม่นับรวมถึงผู้ที่มีปัญหาทางการเรียนอันเนื่องมาจากความพิการต่าง ๆ ขาดแรงจูงใจ มีสติปัญญาต่ำกว่าปกติ หรือมีภูมิหลังทางวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากผู้อื่น

ชาญวิทย์ พรนภดล (2547 : 1) ได้ให้ความหมายของเด็กที่ภาวะทางการเรียนรู้บกพร่องไว้ว่า เด็กที่ภาวะการเรียนรู้บกพร่อง คือ เด็กที่มีสติปัญญาปกติ หรือบางคนอาจสูงกว่าปกติแต่มีปัญหาทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน ซึ่งอาจจะเป็นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง (อ่าน เขียน หรือการคำนวณ) หรือหลายด้านผสมกันทำให้ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์

ศรีธา นิยมธรรม. (2547 : 3) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabled Children) หมายถึง นักเรียนที่มีความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างของกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความเข้าใจ การใช้ภาษาพูด หรือ ภาษาเขียน ซึ่งความผิดปกตินี้อาจเห็นได้ในลักษณะของการมีปัญหาในการรับฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคำนวณ ตลอดจนการรับรู้อันเป็นผลจากความผิดปกติทางสมอง แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการมองไม่เห็น ปัญญาอ่อน การไม่ได้ยิน การเคลื่อนไหวไม่ปกติเนื่องจากร่างกาย มีอารมณ์แปรปรวน หรือเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 63) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้เป็นความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาเกี่ยวกับความเข้าใจในการใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน อาจแสดงออกมาทางความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ในการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ และยังครอบคลุมสภาพต่างๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้

ภาวะที่สมองถูกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อยแต่เป็นความผิดปกติที่ไม่เกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย ทางด้านการมองเห็น การได้ยินและระดับสติปัญญา รวมทั้งสภาพค้อย โอกาสทางสังคม

เรโนลด์ และเบริช (Reynoeds and Brich 1977 , อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู 2541 : 115) กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยา ความบกพร่องนี้เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาของเด็กทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เด็กมีปัญหาในด้านการฟัง การคิด การพูดคุยกับผู้อื่น การอ่าน การสะกดคำ หรือการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รวมไปถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ การได้รับบาดเจ็บทางสมอง คิสเล็กเซีย (Dyslaxia) และอะเฟเซีย (Aphasia) แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาอันเกิดจากความบกพร่องทางสายตา ทางการได้ยิน และทางการเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ความบกพร่องทางอารมณ์ และความเสียเปรียบทางสภาพแวดล้อม

สรุป เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องของกระบวนการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป ที่แสดงออกมาในรูปปัญหาการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคิดคำนวณ และเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ ด้วยเหตุผลนี้จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถจริง ๆ ที่มีอยู่ เมื่อพิจารณาผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเขาวนปัญญา แต่ปัญหาดังกล่าวไม่ได้เกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว สายตา การได้ยิน อารมณ์ รวมทั้งสภาพค้อยโอกาสทางสังคม

2.2 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ศรียา นิยมธรรม (2541 : 40) กล่าวถึง การจัดกลุ่มลักษณะรวมๆของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อาจมองได้ใน 4 ด้าน ใหญ่ๆ ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัยหรือการรู้คิด (Cognitive) เช่น การคิดและการแก้ปัญหา
2. ด้านภาษา (Language) ได้แก่ การพูด การฟัง การเขียน การอ่าน
3. ด้านกลไกการเคลื่อนไหว (Motor) เช่นการประสานงานกันของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย

4. ด้านสังคม (Social) เช่น ความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ

เบญจพร ปัญญาขง (2543 : 5-9) แบ่งลักษณะความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ความบกพร่องด้านการเขียนและสะกดคำ เด็กจะแสดงลักษณะต่างๆ

ออกมาคือ

1.1 การเขียนพยัญชนะ เด็กจะลากเส้นวนๆ ไม่รู้ว่าจะมีวนหัวเข้าไป หรือออกนอก จีคววนๆ ซ้ำๆ

1.2 เรียงลำดับอักษรผิด เช่น สถิติ เป็น สติติ

1.3 เขียนพยัญชนะหรือตัวเลขสลับกัน เช่น ม-น , ภ-ถ , ค-ก , b-p , 6-9

1.4 เขียนพยัญชนะ ก – ฮ ไม่ได้ แต่บอกให้เขียนเป็นตัวๆ ได้

1.5 เขียนพยัญชนะสลับกัน คล้ายมองจากกระจกเงา

1.6 เขียนคำตามตัวสะกด เช่น บอริกัน (บริการ)

1.7 สะกดผิด โดยเฉพาะคำพ้องเสียง คำสะกดแม่เดียวกัน ตัวการ์นต์ เช่น อันตลาย (อันตราย) บคบาล (บทบาท) ต่วยทาน (ตรวจทาน) แพค (แพทย์)

1.8 เขียนหนังสือ ลอกโจทย์จากกระดานซ้ำเพราะกลัวสะกดผิด

1.9 เขียนไม่ตรงบรรทัด เขียนคำหรือเหนือเส้น ขนาดตัวอักษร ไม่เท่ากัน ไม่เว้นขอบไม่เว้นช่องไฟ

1.10 จับดินสอหรือจับปากกาแน่นมาก

1.11 สอบ่อยๆ เขียนทับคำเดิมหลายครั้ง เขียนตัวหนังสือตัวโต

2. ความบกพร่องทางการอ่าน มีลักษณะที่แสดงออกคือ

2.1 อ่านช้า มีความยากลำบากในการอ่าน เช่น อ่านคำต่อคำ, จะต้องสะกดคำจึงจะอ่านได้

2.2 อ่านออกเสียงไม่ชัด

2.3 ไม่ระมัดระวังในการอ่าน จะเดาคำจากอักษรตัวแรก บาท เป็นบาท, เมื่อนั้น เป็นบัคนั้น

2.4 อ่านข้าม อ่านเพิ่มคำ อ่านผิดประโยคหรือผิดตำแหน่ง

2.5 อ่านโดยไม่เน้นคำหรือเน้นข้อความบางตอน

2.6 จำคำศัพท์ได้จำกัด พยายามอธิบายความหมายของคำที่อ่านไม่ได้

2.7 ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้

2.8 เล่าเรื่องที่อ่านไม่ได้

2.9 จับใจความสำคัญหรือเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านไม่ได้

2.10 ไม่รู้จักเดาคำจากคำหรือประโยคที่อยู่หน้าหรือหลังคำหรือย่อหน้านั้นๆ

3. ความบกพร่องด้านการคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ เด็กจะมี

ลักษณะดังนี้

3.1 ไม่เข้าใจค่าของตัวเลข (Concept of number) ได้แก่ หลักหน่วย
สิบ ร้อย พัน หมื่น

3.2 นับเลขไปข้างหน้าหรือนับเลขย้อนหลังไม่ได้

3.3 คำนวณ $+$ $-$ \times \div ด้วยการนับนิ้ว

3.4 จำสูตรคูณไม่ได้

3.5 เขียนเลขกลับกัน เช่น 13 เป็น 31

3.6 ลบเลข อาจทำผิดโดยเอาตัวเลขจำนวนน้อยลบออกจากรวมมาก
เช่น $25 - 7 = 22$ เด็กจะเอา 5 ลบออกจาก 7 แทน เพราะคิดว่า 5 เป็นเลขจำนวนน้อย
แทนที่จะคิดว่าเลข 5 เป็นตัวแทนของ 15

3.7 ยุ่งยากกับการตีโจทย์ปัญหาหรือการอ่านตัวเลขหลายตัว

3.8 บางคนอาจใช้วิธีการท่องจำและเขียนคำตอบได้ แต่เมื่อให้แก้ไข
โจทย์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันกลับทำไม่ได้ เช่น ไม่สามารถแลก / ทอน สตางค์ได้

3.9 ไม่สามารถทำตามขั้นตอนการคูณ /หาร ได้ โดยเฉพาะตัวเลข
หลายหลัก

3.10 การคำนวณเลขทำจากซ้ายไปขวา แทนที่จะทำจากขวาไปซ้าย

3.11 ไม่เข้าใจเรื่องเวลาสอนเรื่องเวลาได้ยาก

4. ปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ที่อาจพบร่วมด้วย

เด็กที่มีปัญหาการอ่าน การเขียน การสะกดคำและการคำนวณ มักรู้สึก
หงุดหงิดและรู้สึกด้อยที่ตนเองทำไม่ทันเทียมเพื่อนๆ ดังนั้น อาจแสดงพฤติกรรมในรูปแบบ
ต่างๆ ดังนี้

4.1 หลีกเลียงการอ่าน การเขียน

4.2 ทำสมมุติการบ้านหายบ่อยๆ

4.3 บางคนอาจต่อต้านแบบคือเสียบ ไม่ทำตามที่ครูสั่งหรือปฏิเสธ
โดยตรง ทำให้ดูเป็นเด็กเกียจคร้าน

4.4 ไม่มีสมาธิในการเรียน ทำงานช้า ทำงานไม่เสร็จในชั้น

4.5 ทำงานสะเพร่า

4.6 ความจำไม่ดี เรียนได้หน้าลืมหลัง

4.7 ออกอ้อนแบบเด็กๆ โดยเฉพาะกรณีที่มีน้องเล็ก

4.8 กลัวครู กลัวเพื่อนล้อว่าอ่านหนังสือช้า

4.9 กลัว โทษว่าครูสอนไม่ดี เพื่อนแกล้ง

4.10 รู้สึกเมื่อหน้ายท้อแท้

4.11 รู้สึกว่าตนเองไม่เก่ง “รู้สึกว่าย้อย” และไม่มั่นใจในตนเอง

มักตอบคำถามว่า “ทำไม่ได้” “ไม่รู้” “ไม่ทราบ”

4.12 ทำตัวเป็นตัวตลกในห้องเรียนเพื่อกลบเกลื่อน

4.13 อารมณ์ขึ้นๆ ลงๆ หงุดหงิดง่าย ไม่อดทน

4.14 ก้าวร้าวกับเพื่อน พี่ น้อง ครู พ่อ แม่ (ที่จู้จี้จ๋า)

4.15 ไม่ลึกซึ้งในความหมายของคำและความรู้สึกที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน

4.16 ไม่รู้สึกจำในคำพูดตลก “โจ๊ก”

ผศจ อารยะวิญญู (2544 : 88-92) กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในการเรียนคณิตศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. การรับรู้ทางสายตา เด็กมีปัญหาในการใช้สายตา อาจมองเห็นภาพแต่ไม่สามารถอธิบายภาพที่เห็นให้ครูฟังได้เด็กอาจมีปัญหาในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 การจำแนกวัตถุออกจากฉากหลัง หากเด็กมีปัญหาในด้านนี้เด็กอาจแสดงพฤติกรรมดังนี้

1.1.1 หลงบรรทัดหากครูเรียกชื่อเด็ก เด็กหันหน้าไปมองครู พอกลับมาอีกครั้งหาไม่พบว่าตนเองทำเลขอยู่ข้อใด

1.1.2 ทำเลขหน้านั้นไม่เสร็จ

1.1.3 อ่านเลขที่เป็นจำนวนยาวๆ ไม่ได้ เช่น หลักหมื่น หลักแสน หลักล้าน

1.2 การจำแนกรูปทรง เด็กมีปัญหาในการจำแนกรูปทรง

1.2.1 เด็กสับสนเกี่ยวกับตัวเลข เช่น ระหว่าง เลข 6 กับ เลข 9 เลข 2 กับ เลข 5 เป็นต้น

1.2.2 เด็กอาจไม่เข้าใจเกี่ยวกับค่าของเงินตรา เช่น เหรียญ 5 บาท เหลี่ยม กับเหรียญ 5 บาท กลม ความหมายของเข็มสั้น เข็มยาวของนาฬิกา เป็นต้น

1.3 มิติ หรือช่องไฟ เด็กมีปัญหาในการบอกมิติ หรือช่องไฟ อาจมีปัญหา ดังนี้

1.3.1 มีปัญหาในการลอกตัวเลขจากกระดานคำลงสมุด

1.3.2 เขียนตัวเลขไม่ตรงเส้นบรรทัด

1.3.3 เขียนตัวเลขสูงกว่าหรือต่ำกว่าเส้นบรรทัด เขียนตัวเลขเล็กมาก ไม่เต็มหรือไม่ถึงครึ่งบรรทัด

1.3.4 สับสนในการฟัง

1.3.5 ใส่จุดทศนิยมผิด

1.3.6 ใส่เครื่องหมายผิด เช่น + เป็น ×

1.3.7 เขียนตัวเลขใกล้กันบ้าง ห่างกันบ้างทั้งๆที่เป็นเลขจำนวน

เดียวกัน

1.3.8 สับสนระหว่างการบวกกับการลบ

1.3.9 ไม่เข้าใจทิศทางซ้าย-ขวา บน-ล่างทำให้ไม่สามารถทำโจทย์

ปัญหาได้

2. การรับรู้ทางการฟัง เด็กที่มีปัญหาทางการรับรู้ทางการฟัง เช่น ฟังเสียงพูดไม่เข้าใจ ฟังเสียงแล้วจำแนกเสียงไม่ได้ ไม่ว่าเป็นเสียงพูดหรือเสียงคนอื่นที่คล้ายคลึงกันเด็กที่มีความลำบากในการฟัง อาจมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ดังนี้

2.1 ฟีก (Drill) พูดตามครูเป็นคำๆซ้ำๆกันไม่ได้

2.2 ท่องสูตรคูณตามเพื่อนไม่ได้

2.3 นับตัวเลขเรียงตามลำดับไม่ได้

2.4 พูดตามครูไม่ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดกลับตัวเลขที่ครูพูด เช่น ครูนับ 7-2-9 เด็กต้องนับว่า 9-2-7 ซึ่งเด็กมักนับไม่ได้

2.5 เขียนตัวเลขตามคำบอกไม่ได้

2.6 เขียนโจทย์ปัญหาตามที่ครูบอกไม่ได้

2.7 เมื่อครูให้หาจำนวนในหน้ากระดาษที่วางอยู่ข้างหน้าเด็ก เด็กหาไม่พบ

3. การเคลื่อนไหวเด็กมีความลำบากในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กอาจมีปัญหาดังนี้

3.1 เขียนตัวเลขแล้วครูอ่านไม่ออกหรือไม่มีใครอ่านออก

3.2 เขียนตัวเลขข้างจนครุทรรอไม่ไหว

3.3 เขียนตัวเลขไม่สัมพันธ์กับพื้นที่ที่มีอยู่ เช่น กระดาษขนาดเล็กแต่เขียนตัวเลขขนาดใหญ่เต็มหน้ากระดาษ หน้ากระดาษขนาดใหญ่แต่เขียนตัวเลขเล็กนิดเดียว

3.4 เขียนตัวเลขผิด

ปัญหาดังนี้

4. ความจำ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความลำบากในการจำ อาจมี

4.1 ความจำระยะสั้น

4.1.1 จำตัวเลขหรือข้อมูลที่ครูบอกไม่ได้

4.1.2 ลืมขั้นตอนในการทำงาน

4.1.3 จำความหมายของสัญลักษณ์ไม่ได้ เช่น > หรือ <

4.2 ความจำระยะยาว

4.2.1 ใช้เวลาในการคำนวณนานมาก

4.2.2 เมื่อมีการทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วเด็กมักจำไม่ได้

4.2.3 จำเนื้อหาที่เรียนไปแล้วไม่ได้

4.3 การจัดลำดับ

4.3.1 บอกลำดับตัวเลขไม่ได้

4.3.2 บอกลำดับของขั้นตอนในการคำนวณไม่ได้หรือบอกได้ไม่ครบ

4.3.3 บอกเวลาไม่ได้

4.3.4 ลืมความหมายของคำบ่อยๆ

5. ภาษา – การสื่อความหมาย เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความลำบากในการใช้ภาษาและการสื่อความหมาย อาจมีปัญหาดังนี้

5.1 การรับรู้ทางภาษา

5.1.1 มีความลำบากในการทำเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์ไปใช้อย่างมีความหมาย เช่น การบวก การลบ การคูณ การหาร

5.1.2 มีความยากลำบากในการทำความเข้าใจกับคำที่มีความหมายหลายนัย เช่น ทวีคูณ หลายเท่า

5.1.3 การแสดงออกทางภาษา

5.1.4 ไม่ใช่คำศัพท์ที่เป็นคำเฉพาะในทางคณิตศาสตร์

5.1.5 ฟึกพูดปากเปล่า ซ้ำๆ ตามครูหรือตามเพื่อนไม่ได้ หรือทำได้ไม่ดี

ทำๆ หยุดๆ

5.1.6 มีความยากลำบากในการท่องจำปากเปล่าเกี่ยวกับกฎในการคูณ การหาร หรือกฎเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์อื่นๆ

6. การอ่าน

6.1 ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ทางคณิตศาสตร์

6.2 อ่านโจทย์ปัญหาแล้วไม่เข้าใจ

6.3 ไม่เข้าใจคำอธิบายหลักการทางคณิตศาสตร์

7. องค์ประกอบทางอารมณ์และสังคม

7.1 พฤติกรรมที่ไม่คงที่ ไม่คงเส้นคงวา แสดงออกไม่สม่ำเสมอ ไม่มีแบบแผนตายตัว พอที่จะทำนายได้ เช่น สะเพร่าทำเลขผิดเพราะสะเพร่า พุดก่อนครูเมื่อครูให้ห้องปากเปล่า ไม่ละเอียดรอบคอบ ไม่รู้จักสังเกต

7.2 ความสนใจสั้น/ไม่มีสมาธิ ทำงานไม่เสร็จตามที่ครูมอบหมาย ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ไม่ได้ หากขั้นตอนยาวและมีหลายขั้นตอน หรือเริ่มทำเลขข้อที่ 1 แต่ไม่เสร็จแทนที่จะทำให้เสร็จแต่ละข้อกลับเริ่มทำข้อใหม่อีกและไม่เสร็จอีก ไม่ทำงานตามที่ครูมอบหมาย

7.3 อาการเฉื่อยชา เช่น ลืมใส่เครื่องหมาย $+$ $-$ \times \div $<$ $>$ ไม่เขียนคำอธิบายในการทำเลขโจทย์ ไม่มีวิธีเขียน ขาดกฎเกณฑ์ ทำทางเฉื่อยชา เฉยเมย ไม่สนใจที่จะเรียน

7.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ขาดความเชื่อมั่น เปลี่ยนใจง่าย ขอมแพ้ง่าย เลิกทันที ไม่มีความพยายาม

8. ปัญหาอื่นๆ

8.1 ไม่เข้าใจปัญหาโจทย์

8.2 ไม่สามารถเปรียบเทียบขนาด รูปทรง และจำนวนได้

8.3 ไม่เข้าใจแนวความคิดรวบยอด (Concept) ทางคณิตศาสตร์ จึงทำเลขผิด

8.4 ในการทำเลขโจทย์ปัญหา ไม่สามารถเลือกวิธีทำได้อย่างถูกต้อง

8.5 เมื่อใครจะใช้วิธีบวก ลบ คูณ บวก หาร

8.6 ไม่สามารถนำกฎเกณฑ์ที่เรียนมาแล้วไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้

กุลกานต์ วงษ์สิงห์ (2548 : 25 - 27) กล่าวถึงลักษณะความบกพร่องทางการเรียนรู้ ว่าเป็นภาวะที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถทางสติปัญญาอาจมีความบกพร่องทางด้านจิตนิสัยด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆด้าน ซึ่งจัดรวบรวมได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ความบกพร่องทางการฟังและการพูด ซึ่งถือว่าเป็นความบกพร่องของกระบวนการทางภาษา เช่น การใช้ภาษา ความเข้าใจภาษา การรับรู้ข้อมูลโดยการฟังแต่ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลหรือแปลความหมายที่ได้ยินมาเป็นข้อความที่มีความหมายได้ ดังนั้นเด็กจึงไม่สามารถทำตามคำสั่งหรือเล่าเรื่องราวที่ได้ฟังมาได้

2. ความบกพร่องด้านการเขียน การเขียนเป็นการบันทึกรหัส (Encoding) การพูดการรับรู้ทางสายตา กลไกการเคลื่อนไหว การจัดระบบความคิด ความจำ และการแยกแยะ Johnson และ Mykelbust (1967) ได้แบ่งความคิดปกติของการเขียนออกเป็น 3 ประเภท 1) ความผิดปกติของกลไกเนื้อประสาทตาไม่ดี ทำให้เด็กไม่สามารถลอกตัวอักษรและตัวเลขได้ถูกต้อง 2) ความผิดปกติทางการจำสิ่งที่มองเห็น (Visual memory) เด็กไม่สามารถจำคำที่เห็นได้ แม้เด็กจะอ่านและลอกคำนั้นๆ ได้ 3) ความผิดปกติด้านความเข้าใจกฎเกณฑ์และความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค คือเด็กสามารถลอกคำและจำคำที่เห็นมาแล้วได้แต่มีปัญหาในการจัดระบบความคิด เพื่อเขียนเป็นประโยคอย่างมีความหมาย เด็กประเภทนี้สามารถพูดจาสื่อสารได้ดีกว่าการเขียน

3. ความบกพร่องทางการอ่านอาจเกิดจากความบกพร่องในการมองเห็นและการได้ยิน

4. ความบกพร่องทางคณิตศาสตร์ การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เด็กมีปัญหาในด้านมโนทัศน์ เกี่ยวกับระยะ (Spatial concepts) หรือการคิดที่เป็นปริมาณ (Quantitative thinking) เพราะคณิตศาสตร์เป็นภาษาสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับการคิดคำนวณและการให้เหตุผลเชิงจำนวน เด็กมีความบกพร่องด้านความสัมพันธ์ของระยะหรือมีปัญหาการรับรู้ทางตาการใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่างๆ หรือความจำ ก็มักจะเสี่ยงต่อการมีปัญหาทางคณิตศาสตร์เหมือนกัน

5. ความบกพร่องในการให้เหตุผล เป็นลักษณะความคิดปกติเกี่ยวกับการให้เหตุผล มีพฤติกรรมที่เฉยเมยขาดความอยากรู้อยากเห็นความสามารถในการในการแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนรวม ไม่คิดจะจำได้เฉพาะพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่ย้ำคิดย้ำทำต่อต้านการเปลี่ยนแปลงขาดความพยายามที่จะทำงานให้เสร็จ

สรุปได้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะมีลักษณะของปัญหาทางการเรียนรู้หลายด้าน โดยแสดงพฤติกรรมหลายลักษณะเช่น ด้านภาษา การใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูดการอ่าน การเขียน การสะกดคำและการสื่อสาร การเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ การคิดคำนวณ คิดหา

เหตุผล ด้านการรับรู้ เรียนรู้และการจำ การให้เหตุผล สมาธิ การเคลื่อนไหว พฤติกรรมทางสังคม รวมถึงภาวะที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งลักษณะที่กล่าวมาหากไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้เด็กกลุ่มนี้เกิดความยุ่งยากในการเรียนในชั้นและอาจจะมีปัญหาในการดำเนินชีวิตต่อไป

2.3 สาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนรู้

เบญจพร ปัญญาขง (2543 :13) กล่าวว่าไว้ว่า ความบกพร่องในการเรียนรู้อาจจะมีสาเหตุมาจากสมองทำงานผิดปกติ โดยมีรายงานการวิจัยสนับสนุนดังนี้

1. พยาธิสภาพของสมอง การศึกษาเด็กที่มีบาดแผลทางสมอง เช่น การคลอดก่อนกำหนด ตัวเหลืองหลังคลอด ฯลฯ แต่มีสติปัญญาปกติ พบว่ามีปัญหาการอ่านร่วมด้วย

2. ความผิดปกติของสมองซีกซ้าย โดยสมองซีกซ้ายจะควบคุมการแสดงออกทางด้านภาษาและสมองซีกซ้ายจะมีขนาดโตกว่าซีกขวา แต่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สมองซีกซ้ายและซีกขวามีขนาดเท่ากัน และมีความผิดปกติอื่นๆ ที่สมองซีกซ้ายด้วย

3. ความผิดปกติของคลื่นสมอง เด็ก LD จะมีคลื่นอัลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าเด็กปกติ

4. กรรมพันธุ์เด็กที่มีปัญหาทางการอ่านบางรายมีความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่15และสมาชิกของครอบครัวเคยเป็น LD โดยที่พ่อแม่เล่าว่าเมื่อตอนเด็กๆ คนเคยมีลักษณะคล้ายกัน

5. พัฒนาการล่าช้า เดิมเชื่อว่าเด็ก LD มีผลจากพัฒนาการล่าช้า แต่ปัจจุบันไม่เชื่อเช่นนั้น เพราะเมื่อโตขึ้นเด็กไม่ได้หายจากโรคนี

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545 : 335 – 366) กล่าวว่าไว้ว่า สาเหตุของความด้อยความสามารถในการเรียนมีสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ระบบประสาทบกพร่อง เป็นเวลานานหลายสิบปีที่ความด้อยความสามารถในการเรียน โดยมีการพิสูจน์ว่าเกิดจากความผิดปกติทางระบบประสาท ซึ่งอาจเกิดจากการพัฒนาของระบบประสาทและสมองที่ผิดปกติหรือความเสียหาย และบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการพัฒนาการในครรภ์ การขาดออกซิเจนในระหว่างคลอดและการติดเชื้อเป็นต้น

2. พัฒนาการด้านต่างๆ ช้ากว่าวัย บางทฤษฎีเชื่อว่า ความด้อยความสามารถในการเรียนเกิดจากการพัฒนาที่ช้ากว่าวัย ตามเกณฑ์ปกติอย่างมาก โดยเฉพาะสมองและระบบประสาท จากการศึกษาวิจัยมักพบว่านักเรียนเหล่านี้ พัฒนาการล่าช้ากว่าวัยในด้านต่างๆ

หลายด้าน เช่น วุฒิกวาระเชิงทักษะ พัฒนาการทางภาษา การทำงานประสาทสัมผัสของการเห็นและการเคลื่อนไหว เป็นต้น

3. สาเหตุมาจากพันธุกรรม มีการศึกษาจำนวนมากที่ได้พิสูจน์ว่าความสามารถในการเรียนเกิดจากปัจจัยทางพันธุกรรม

4. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับสาเหตุจากพันธุกรรม มีการศึกษาหลายชิ้นที่สรุปผลการศึกษาว่า ความด้อยความสามารถทางการเรียนเกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม อาทิ ทูพโภชนาการ รังสีสารตะกั่ว ยา หลอดไฟฟ้าที่เคลือบสารปรอท และการสอนที่ไร้ประสิทธิภาพ ในบางกรณีสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความด้อยของการเรียนกำลังได้รับการศึกษาวิจัยอย่างมาก

ผดุง อารยะวิญญู (2547 : 7 – 8) กล่าวไว้ว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนเนื่องจากเด็กไม่สามารถเรียนได้ดีเท่ากับเด็กปกติทั่วไป การค้นคว้าความบกพร่องของเด็กส่วนมากเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางสาธารณสุข บุคลากรทางการศึกษาอาจจำเป็นต้องรับรู้ไว้ เพื่อจะได้หาทางจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาของเด็กต่อไป สาเหตุของความบกพร่องอาจจำแนกได้ ดังนี้

1. การได้รับบาดเจ็บทางสมอง บุคลากรทางการแพทย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในหลายประเทศมีความเชื่อว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนรู้ได้นั้น เนื่องจากการได้รับบาดเจ็บทางสมอง (brain damage) อาจจะเป็นการได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด ระหว่างคลอดหรือหลังคลอดก็ได้ การบาดเจ็บนี้ทำให้ระบบส่วนกลางไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ อย่างไรก็ตามการได้รับบาดเจ็บไม่รุนแรงนัก (minimal brain dysfunction) สมองและระบบประสาทส่วนกลางยังทำงานได้ดีเป็นส่วนมาก มีบางส่วนเท่านั้นที่บกพร่องไปบ้าง ทำให้เด็กที่มีปัญหาทางการรับรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่ปัญหานี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั้งหมด เพราะบางรายอาจเป็นกรณีขมกเว้นได้

2. กรรมพันธุ์ งานวิจัยเป็นจำนวนมาก ระบุตรงกันว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้บางอย่างสามารถถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ได้ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเป็นรายกรณีพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้บางคน อาจมีพี่น้องที่เกิดจากท้องเดียวกัน มีปัญหาทางการเรียนรู้เช่นกัน หรืออาจมีพ่อแม่ พี่ น้อง หรือญาติใกล้ชิดที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการอ่าน การเขียนและการเข้าใจภาษา

3. สิ่งแวดล้อม สาเหตุทางสภาพแวดล้อมในที่นี้ หมายถึง สาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ใช่การได้รับบาดเจ็บทางสมองและกรรมพันธุ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็กภายหลังการคลอด

เมื่อเด็กโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การที่เด็กมีพัฒนาการทางร่างกายล่าช้า ด้วยสาเหตุ บางประการ การที่ร่างกายได้รับสารบางประการอันเนื่องจากสภาพมลพิษในสิ่งแวดล้อม การขาดสารอาหารในวัยทารกและวัยเด็ก การสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพของครู ตลอดจนการขาดโอกาสในการศึกษา เป็นต้น แม้ว่าองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะไม่ใช่สาเหตุที่ก่อให้เกิด ความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง แต่องค์ประกอบเหล่านี้อาจทำให้สภาพการเรียนรู้ของเด็กมีความบกพร่องมากขึ้น

กันตา สุขกระจ่าง (2550 : 11) สาเหตุของปัญหาในการเรียนรู้อาจเกิดจากที่สมองได้รับบาดเจ็บทั้งก่อนคลอด ระหว่างคลอดและหลังคลอด ซึ่งสมองซีกซ้ายเป็นตัวควบคุมการแสดงออกด้านภาษามีความผิดปกติ คือมีขนาดเท่ากับสมองซีกซ้าย รวมถึงด้านพันธุกรรมและสภาพแวดล้อมที่ทำให้ปัญหาในการเรียนรู้เพิ่มความรุนแรงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวสรุปได้ว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้มีสาเหตุมาจากการได้รับบาดเจ็บทางสมองก่อนคลอด ระหว่างคลอดและหลังคลอด ซึ่งจะเกิดความผิดปกติกับสมองซีกซ้าย ที่ควบคุมการแสดงออกทางด้านภาษากรรมพันธุ์และสภาพแวดล้อมที่ทำให้สภาพความบกพร่องมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

2.4 การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษการคัดแยกเด็กมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญช่วยเหลือและจัดประเภทความต้องการของเด็ก ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับผู้สอน เพื่อจัดหลักสูตร การเรียนการสอน สื่อประกอบการสอน ตลอดจนวิธีสอนที่เหมาะสมและให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของเด็กเพื่อเป็นการลดปัญหาต่างๆของเด็กให้น้อยลง

การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีแนวทางดังนี้

1. ดูความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับสติปัญญาของเด็กคนเดียวกัน
2. ดำเนินถึงความแตกต่างเฉพาะบุคคล
3. ดำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. วิเคราะห์จุดตัดของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยพิจารณาจากการกำหนดค่าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูกำหนด (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2541 : 15)

ผดุง อารยะวิญญู (2544 : 36-40) ได้กล่าวถึงวิธีการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ว่า สามารถทำการคัดแยกได้ 2 วิธี คือ การคัดแยกแบบไม่เป็นทางการและการคัดแยกแบบเป็นทางการ ดังนี้

1. การคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Identification)

การคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการคัดแยกเด็กโดยไม่ใช่แบบทดสอบมาตรฐาน ครูอาจใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้สังเกตประมาณ 2-3 คน ครูลงมติร่วมกันว่าเด็กที่สังเกตมีปัญหาอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจคัดแยกประเภทเด็กได้เป็นอย่างดี อีกวิธีหนึ่งที่โรงเรียนหลายแห่งใช้ได้ผล คือ การบันทึกพฤติกรรมทาง การเรียนของเด็ก ว่ามีปัญหอย่างไรบ้าง จึงขอกล่าวถึงการคัดแยกเด็กอย่างไม่เป็นทางการ 2 วิธี พอสังเขปดังนี้

1.1 การสังเกตพฤติกรรมเด็ก

ครูอาจประเมินผลเด็กเพื่อการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กได้โดยสังเกตพฤติกรรมด้านการเรียนและพฤติกรรมทั่วไปตามหัวข้อต่อไปนี้

1.1.1 พฤติกรรมด้านการเรียน แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

- 1) ด้านภาษาไทย ครูสังเกตว่า เด็กมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่
- 2) เด็กปฏิบัติตามคำสั่งครูหรือไม่เพียงใด
- 3) เวลาเด็กใช้คำพูด ในการติดต่อสื่อสารครูฟังคำพูดของเด็กแล้วครูเข้าใจหรือไม่เพียงใด
- 4) ลักษณะของการพูดของเด็ก เด็กพูดเป็นคำเป็นประโยคที่ชัดถ้อยชัดคำหรือไม่เพียงใด
- 5) เด็กอ่านคำง่ายๆ ได้หรือไม่
- 6) ความสามารถในการอ่านของเด็ก เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในชั้นต่ำกว่าหรือซ้ำกว่าเพื่อนในชั้นเรียน
- 7) เด็กอ่านข้ามบรรทัดหรือไม่
- 8) เด็กอ่านข้ามข้อความหรือไม่
- 9) เด็กอ่านสลับตัวอักษรหรือไม่
- 10) เด็กลอกคำศัพท์จากกระดานคำได้หรือไม่
- 11) เด็กเขียนตามคำบอกได้หรือไม่
- 12) ลายมือของเด็กอ่านยากหรือไม่เพียงใด การสะกดคำ อ่านเป็นคำที่ถูกต้องได้หรือไม่
- 13) เด็กเขียนตัวอักษรกลับหลังหรือไม่
- 14) เด็กเขียนประโยคถูกต้องตามหลักภาษาไทยหรือไม่เพียงใด

1.1.2 ด้านคณิตศาสตร์ ครูสังเกตว่าเด็กมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่

- 1) เด็กนับเลขได้หรือไม่เด็กเข้าใจความหมายของจำนวนหรือไม่
- 2) เด็กนับจำนวนตามครูได้หรือไม่ เพียงใด เช่น ครูให้เด็กพูด

ตัวเลขตาม 152 3649 8176....

- 3) เด็กบอกขนาดของสิ่งของได้หรือไม่
- 4) เด็กบอกความแตกต่างของรูปทรงเรขาคณิตได้หรือไม่
- 5) เด็กเข้าใจความหมายของเงินตราหรือไม่
- 6) เด็กเข้าใจมาตราชั่ง ตวง วัด หรือไม่
- 7) เด็กทำเลขได้หรือไม่เพียงใดในการบวก ลบ คูณ หาร
- 8) เด็กทำโจทย์ปัญหาได้หรือไม่เพียงใด

1.1.3 ด้านพฤติกรรม

- 1) เด็กเลืยสมาธิง่ายหรือไม่เพียงใด
- 2) เด็กมีช่วงความสนใจสั้นหรือไม่เพียงใด
- 3) เด็กมีใจจดจ่ออยู่กับกิจกรรมได้นานหรือไม่เพียงใด
- 4) เด็กอยู่นิ่งเฉยได้นานหรือไม่เพียงใด
- 5) เด็กเดินหรือวิ่งได้คต่องแคล่วหรือไม่เพียงใด
- 6) เด็กหยิบจับสิ่งของได้ดีหรือไม่ จับดินสอเขียนหนังสือได้หรือไม่
- 7) เด็กมีความอดทนในการรอคอยได้หรือไม่เพียงใด
- 8) เด็กจำสิ่งของได้หรือไม่ เช่น เกมการจำสิ่งของ
- 9) เด็กแสดงความสัมพันธ์ระหว่างซ้าย – ขวา หรือไม่เพียงใด
- 10) เด็กทำงานเสร็จตามที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ เพียงใด

1.2 การบันทึกพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียน

ครูผู้สอนจะเข้าใจปัญหาในการเรียนของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากครูผู้สอนเป็นครูที่มีทักษะในการสังเกตว่าเด็กในชั้นเรียนของตนเองมีปัญหาในการเรียนอย่างไรบ้าง เด็กทำตามคำสั่งของครูได้หรือไม่ หากทำได้ ทำได้มากหรือน้อยเพียงใด หากทำไม่ได้เด็กแสดงพฤติกรรมอย่างไรเป็นต้น

ผู้ที่ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมในการเรียน อาจเป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชาต่างๆเป็นผู้สังเกตข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเด็กในการเรียน ควรรวบรวมมาจากครู 2-3 คน เพื่อให้เห็นปัญหาชัดเจน

2. การคัดแยกอย่างเป็นทางการ (Formal Identification) เป็นการคัดแยกเด็ก โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานซึ่งมีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้ และมีเกณฑ์ปกติ สำหรับใช้ในการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจในการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มักมีการประเมินนักเรียนใน 2 ลักษณะ คือ

2.1 การวัดระดับความสามารถของเด็ก ความสามารถในที่นี้ หมายถึง ความสามารถทางสมอง นั่นคือ ระดับสติปัญญา ผู้วัดส่วนใหญ่เป็นนักจิตวิทยา แบบทดสอบมาตรฐานที่นำมาใช้ในการทดสอบระดับสติปัญญา เพื่อตัดสินใจว่าเด็กเป็นหรือไม่ ควรใช้แบบทดสอบความสามารถทางภาษา (Nonverbal test) เพราะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อาจคือความสามารถในการทำแบบทดสอบที่มีภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ไม่ได้ระดับสติปัญญาที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด แบบทดสอบที่นิยมใช้ในการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

2.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะต้องทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กใน 3 ด้านเป็นอย่างน้อย นั่นคือ ด้านการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ แล้วนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ (Norms) แบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้ในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบริการตามสำนักทดสอบ และประเมินต่าง ๆ ซึ่งมีชื่อเรียกกันมากมาย แบบทดสอบหนึ่งที่มีคนนำมาใช้มาก คือ Wide Range Achievement Test เมื่อได้คะแนนจากผลสัมฤทธิ์แล้ว ให้นำมาเปรียบเทียบกับระดับสติปัญญาของเด็ก โดยเทียบตามชั้นหรืออายุ นักวิชาการมีความเชื่อมั่นว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงไปด้วย เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำมักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ถ้าเด็กมีระดับสติปัญญาสูง แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแสดงว่าเด็กอาจมีปัญหาบางอย่าง โดยทั่วไปเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าชั้นที่ตนเรียนอยู่ประมาณ 2 ปี เช่น เด็กนักเรียนอยู่ชั้น ป. 3 แต่อ่านหนังสือแบบเรียนชั้น ป. 3 ไม่ได้ เป็นต้น แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการคัดแยกเด็กนักเรียนผิดพลาดได้

สรุปได้ว่า การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องรู้จักเด็กเป็นอย่างดี สามารถทำได้หลายวิธี เลือกและใช้แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยเด็กและเกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด จึงจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กที่เป็นจริง

2.5 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538 : 83 – 86) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ปัญหาทางการเรียนรู้มีขอบข่ายกว้างขวางทั้งพฤติกรรมกรเรียนวิชาการ และพฤติกรรมที่แสดงออกในเชิงรบกวนชั้นเรียน จึงได้เสนอแนะแนวทางจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในชั้นปกติ ดังนี้

2.5.1 สอนโดยเน้นความสามารถที่เด่นของเด็กเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ของความสำเร็จ เช่น ถ้าพบว่าเด็กใช้สายตาในการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ครูควรให้เด็กมองวัตถุต่างๆ แทนที่จะพูดให้เด็กเท่านั้น

2.5.2 พยายามลดกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะหรือความสามารถที่เป็นจุดบกพร่องของเด็ก เช่น ถ้าพบเด็กมีปัญหาการเขียน ก็ไม่ควรให้งานที่เด็กต้องเขียนมาก แต่อาจให้เด็กคอบปากเปล่าหรือตอบใส่เทปบันทึกแทนการเขียน

2.5.3 พยายามพัฒนาจุดบกพร่องของเด็กหลังจากที่เด็กประสบความสำเร็จจากการใช้ความสามารถเด่นได้แล้ว

2.5.4 กำหนดความคิดรวบยอดที่จะให้เด็กเรียนให้ชัดเจน ถ้าจะสอนความคิดรวบยอดใหม่ ครูต้องนำความคิดรวบยอดใหม่ไปสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วและสรุปความคิดรวบยอดให้ชัดเจน เพราะเด็กไม่สามารถสรุปใจความได้เอง

2.5.5 ช่วยให้เด็กตระหนักถึงเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยชี้ให้เด็กเห็นว่าเมื่อวานนี้เด็กทำอะไร ได้บ้าง วันนี้เด็กทำอะไร สำเร็จและเด็กทำอะไร ได้บ้างในวันพรุ่งนี้

2.5.6 ตั้งเป้าหมายระยะสั้นได้อย่างชัดเจนที่เด็กสามารถทำได้ โดยจัดลำดับของงานให้มีความยากง่ายแตกต่างกันไป โดยให้เด็กทำงานในอันดับแรกๆ ตามความสามารถของเขา จากนั้นค่อยๆ จำกัดเวลา พร้อมทั้งบันทึกความก้าวหน้าของเด็ก เมื่อเด็กทำงานก้าวแรกได้สำเร็จ ตามกำหนดเวลา จึงค่อยให้งานที่ยากขึ้น โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเดียวกัน

2.5.7 ให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีที่เด็กทำงานได้สำเร็จ ถ้าเด็กทำผิดบอกให้ทราบทันที อธิบายใหม่ และให้เด็กแก้ไขใหม่ทันที แต่ต้องใช้วิธีทางบวก ถ้าเด็กทำได้สำเร็จต้องรีบให้คำชมและบอกเหตุผลได้รับคำชม โดยเน้นความพยายามในการทำงานเป็นหลัก ไม่ชมเชยเฉพาะงานที่ครูพอใจ

2.5.8 ให้หยุดกิจกรรมนั้นชั่วคราวระยะเวลาอีกระยะหนึ่ง ถ้าครูได้พยายามใช้วิธีการใหม่ๆ หรือกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อช่วยเหลือเด็กแล้ว แต่เด็กยังไม่สามารถพัฒนาได้

2.5.9 พยายามสอนสิ่งที่เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้

2.5.10 เนื้อหาบทเรียน และเทคนิควิธีการเรียนการสอนที่จะนำมาใช้สอนนั้น ควรเริ่มสอนเนื้อหา หรือบทเรียนที่ต่ำกว่าระดับชั้นของเด็ก 1 ปี เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ของความสำเร้ง

2.5.11 จัดกิจกรรมในทักษะเดียวกันให้หลากหลาย เพื่อว่าเด็กจะได้เลือกทำงานที่ทำได้และให้เด็กทำงานตามแนวทางของเขาเอง เช่น ใช้ปากกาสีแดง เลือกมุมที่จะนั่งทำงานเอง ใช้อุปกรณ์ช่วยประเภทเครื่องเล่นเทป หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.5.12 จัดอุปกรณ์การสอนที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด

2.5.13 ใช้เกมและกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสเคลื่อนไหว ได้สัมผัส ได้มองเห็น และได้ยินได้ฟัง เพราะจะทำให้เด็กสนุกสนานในการเรียนรู้และเรียนรู้ได้เร็ว

2.5.14 สอนซ้ำและทบทวนบ่อยๆ เพราะตามปกติเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ต้องการประสบการณ์ซ้ำ และบ่อยมากกว่าเด็กปกติ

2.5.15 จัดป้ายกระดาษแข็งหรือธงสีแดง ซึ่งความหมายว่าต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งข้างหนึ่งของป้ายอาจเขียนว่า “พยายามทำงานต่อไป” และอีกข้างหนึ่งเขียนว่า “หนูมีปัญหา” ให้เด็กยกขึ้นตั้งหันออกนอกตัวเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากครู วิธีนี้ช่วยลดความคับข้องใจให้แก่เด็กได้บ้างและป้ายหรือธงก็จะช่วยลดความวุ่นวายไปได้ โดยที่เด็กต้องลุกจากที่นั่งหรือยกมือ หรือเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากครูบ่อยๆ และนอกจากนี้ป้ายดังกล่าวยังทำหน้าที่เตือนให้เด็กทำงานต่อไปอีก

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 19–20) เขียนไว้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีหลายประเภทซึ่งเกิดจากปัญหาทางจิตวิทยา หรือเกิดจากความผิดปกติของสมองบางส่วน ดังนั้นการสอนเด็กเหล่านี้จึงต้องใช้วิธีที่หลากหลาย โดยพิจารณาจากปัญหาของเด็กแต่ละคน ซึ่งการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีหลักการสอนดังนี้

1. ไม่สอนเด็กโดยการบรรยายอย่างเดียว ควรให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสหลายๆ ด้าน
2. ใช้คำสั่งที่สั้น ชัดเจน เข้าใจง่ายและหนึ่งในคำสั่งไม่ควรให้ทำกิจกรรมหลายๆ กิจกรรม คือ ระดับประถมศึกษาไม่ควรเกิน 3 กิจกรรมในหนึ่งคำสั่ง และระดับมัธยมศึกษาไม่ควรเกิน 5 กิจกรรมในหนึ่งคำสั่ง

3. ใช้คำสั่งที่ซ้ำๆ กัน แต่ควรเปลี่ยนคำหรือจำนวนทุกครั้ง แต่มีความหมายเหมือนกัน แล้วให้เด็กทบทวนคำสั่งของครูก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบว่าเด็กที่มีความเข้าใจตรงตามที่ครูสั่งหรือไม่
 4. การบ้านที่เด็กนำมาส่งครูไม่จำเป็นต้องเขียน แต่อาจพิมพ์ก็ได้บันทึกเสียงก็ได้ ไม่ควรให้การบ้านเด็กมากเกินไป
 5. ให้การเสริมแรงเมื่อเด็กตอบถูกหรือตอบไม่ถูก เมื่อพิจารณาแล้วว่าเด็กได้ใช้ความพยายามแล้ว
 6. งานที่มอบให้เด็กจะต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม ไม่ควรมากเกินไป
 7. ครูทำใจให้รับสารภาพว่าเด็กไม่สามารถทำทุกๆ สิ่งตามที่ครูต้องการ
 8. ครูกับเด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็น แล้วบันทึกความก้าวหน้าของเด็กไว้ หากเด็กประสบความสำเร็จอย่างดีในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรรายงานให้ผู้ปกครองทราบ
 9. ถ้าเด็กทำงานที่ต้องการใช้เวลานาน ควรให้เด็กรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะๆ
 10. เปิดโอกาสให้เด็กปกติ ได้ช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาแก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในด้านการเรียน
- ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ควรจัดให้เหมาะสมและหลากหลายวิธี โดยจัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้แตกต่างกัน ไป อุปกรณ์ที่ใช้ควรเป็นรูปธรรมให้มากที่สุดและกิจกรรมควรให้เด็กได้มีส่วนร่วม ให้เด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน เช่น การอ่านคำพื้นฐานควรได้รับการฝึกอ่านจากหนังสือ เกม ชุดกิจกรรมเพราะจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว

2.6 ประเภทของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

เบญจพร ปัญญาขง (2543 : 4) ได้แบ่งประเภทของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ความบกพร่องด้านการเขียน
2. ความบกพร่องด้านการอ่าน
3. ความบกพร่องด้านการคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์
4. ความบกพร่องหลายๆ ด้านร่วมกัน

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544 : 25 – 30) กล่าวว่า DSM IV (The Diagnostic and Statistical of Mental Disorder) ได้ระบุประเภทของความบกพร่องในการเรียนรู้ว่าแบ่งออกเป็น 4 ประเภท

1. ความบกพร่องทางการอ่าน (Reading Disorder) ความบกพร่องด้านการอ่านเป็นที่รู้จักในนามของ ดิสเล็กเซีย (Dyslexsia) เป็นความบกพร่องที่พบบ่อยที่สุด และมีผลกระทบต่อนักเรียนในวัยประถมศึกษาประมาณร้อยละ 2 ถึง 8 เป็นที่น่าสนใจว่า ภาวะบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสมองที่จำเป็นสำหรับการอ่านและจะต้องเกิดขึ้นไปพร้อมๆ กัน ดังนี้

1.1 พุ่งความสนใจไปยังตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์และควบคุมการเคลื่อนไหวสายตาของเราผ่านไปในแต่ละหน้า

1.2 ตระหนักว่าเสียงนั้นสัมพันธ์กับตัวหนังสือเหล่านั้น

1.3 เข้าใจคำและหลักภาษา

1.4 สร้างความคิดและภาพจากสิ่งที่อ่าน

1.5 เปรียบเทียบความคิดใหม่กับสิ่งที่เรารู้ที่อยู่แล้ว

1.6 เก็บความคิดต่างๆ นั้นไว้ในความทรงจำ

กลไกหรือกระบวนการทางความคิดเช่นนั้นจำเป็นจะต้องอาศัยการทำงานร่วมกันอย่างกว้างขวางของเครือข่ายเส้นใยสมองซึ่งคิดต่อเชื่อมโยงกับศูนย์การมองเห็น ภาษา ความจำเป็นในตำแหน่งของสมอง

2. ความบกพร่องทางการเขียน (Disorder of Written Expression) ความบกพร่องด้านการเขียนที่เรียกว่า ดิสกราฟเฟีย (Dysgraphia) เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีความยากลำบากในการเขียนตัวอักษรหรือเขียนบนพื้นที่ ที่กำหนดให้คนที่มีความบกพร่องทางการเขียนต้องใช้เวลาและต้องใช้ความพยายามมากกว่าคนอื่นในการที่จะเขียนให้ประณีต แม้ว่าจะใช้ความพยายามมากเพียงใดก็ตาม ลายมือของเขาก็อ่านแทบไม่ออกเลย

3. ความบกพร่องทางด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics Disorder) การคิดคำนวณเลขเป็นขั้นตอนที่สลับซับซ้อนมาก แม้ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาโจทย์เลขง่ายๆ เช่น 25 หารด้วย 3 เท่านั้นก็ตาม การคิดคำนวณเลขเกี่ยวข้องกับการตระหนักและจดจำ จำนวน และสัญลักษณ์ การจดจำข้อเท็จจริง เช่น การจำสูตรคูณ การเรียงลำดับตัวเลข และยังเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม เช่น หลักการต่างๆ ภาพของจำนวน และเศษส่วน

4. ความสามารถที่ไม่เฉพาะเจาะจง (Learning Disorder Not Otherwise Specified) ยังให้รายการความบกพร่องในการเรียนรู้เป็นประเภทอื่นๆ อีก ที่ไม่เข้ากฎเกณฑ์ของความบกพร่องในการอ่าน เขียนคำนวณ ซึ่งอาจจะหมายรวมถึงความบกพร่องทั้ง 3 ประเภท เกิดร่วมกันหรือความบกพร่องที่ไม่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากนัก

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 23 – 30) ได้จำแนกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะของปัญหาในการเรียนของเด็กได้ดังนี้

ความบกพร่องทางการฟังและพูด เด็กบางคนมีปัญหาเพียงเล็กน้อย บางคนอาจมีปัญหามากในระดับที่รุนแรงแตกต่างกันออกไป สภาพความบกพร่องทางการฟังและการพูดนี้ เรียกว่า อเฟเซีย (Aphasia) เด็กที่มีปัญหาเช่นนี้เรียกว่า เด็กอเฟเซีย (Aphasia Child) ความผิดปกติในการฟังและการพูดของเด็กอเฟเซีย เป็นผลมาจากการได้รับบาดเจ็บทางสมอง (Brain Damage) เด็กบางคนอาจพูดไม่ชัด เช่นการพูดด้วยเสียงขึ้นจมูก การพูดติดอ่างหรือการพูดไม่ชัดเจนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ความบกพร่องทางการพูดดังกล่าวไม่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เพราะไม่เป็นอาการของการไม่เข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษา ทางศัพท์และโครงสร้างของประโยคเหมือนเด็กกลุ่มนี้

ความบกพร่องทางการอ่าน เด็กที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อาจมีสาเหตุจากองค์ประกอบหลายประการ เด็กบางคนอาจขาดเรียนบ่อย เพราะต้องช่วยบิดามารดาในการประกอบอาชีพ บางคนต้องหาเลี้ยงครอบครัว บางคนต้องเดินทางไกล จึงทำให้ไม่ยอมมาโรงเรียน บางคนพูดภาษาท้องถิ่นมาแต่กำเนิด มาเรียนภาษาไทยกลางโรงเรียน จึงทำให้เด็กเรียนได้ไม่ค่อยดี เพราะอิทธิพลของภาษาถิ่นที่มีโครงสร้างเสียงพูด คำและประโยคของคำต่างกัน เด็กที่ขาดแรงจูงใจในการเรียนเกียจคร้าน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ เด็กเหล่านี้ไม่จัดเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ตามนิยามของการศึกษาพิเศษ เพราะถ้าแก้ปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไป เด็กก็สามารถอ่านออกเขียนได้ แต่เด็กที่มีปัญหาในการอ่านตามนิยามของการศึกษาพิเศษ ถึงแม้จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้แล้ว เด็กก็ยังอ่านไม่ได้ด้วยตนเอง

ความบกพร่องทางการเขียน การเขียนเป็นทักษะสูงสุดในกระบวนการทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยทักษะทางการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน การเขียนเป็นการแสดงออก ซึ่งแนวความคิดของผู้เรียนจะต้องนำคำในภาษามาร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักภาษาไทย เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักมีความบกพร่อง ในการเรียงลำดับ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่สามารถเขียนหนังสือได้

ความบกพร่องทางคณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ประกอบด้วยสัญลักษณ์ เช่นเดียวกับภาษาไทย เด็กที่มีความบกพร่องทางการรับรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์อาจมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ ความบกพร่องทางกระบวนการคิด

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จำนวนมาก มีความลำบากในการคิด กระบวนการให้เหตุผล หรือการกำหนดแนวความคิดรวบยอด เช่นคนปกติทั่วไปที่จะมองเห็นภาพรวมของวัตถุก่อน จึงมองส่วนย่อย จะมองคุณทั้งตัวก่อนว่าเขาเป็นคน (ไม่ใช่หุ่น) แล้วจึงพิจารณารายละเอียดว่าเขาเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย เขาเป็นญาติพี่น้องเราหรือไม่เป็นต้น แต่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อาจไม่มองเช่นนั้น

ความบกพร่องด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจจำแนกออกเป็น 3 ด้านคือ ความบกพร่องเกี่ยวกับสมาธิ ความบกพร่องด้านการรับรู้และความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหว นักจิตวิทยาหลายคนกล่าวว่า ความบกพร่องทั้ง 3 ด้าน เป็นลักษณะหนึ่งของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ แต่นักจิตวิทยาหลายคนไม่เห็นด้วย เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ จำแนกได้หลายประเภทตามที่นักจิตวิทยาหรือนักวิชาการ ได้จัดหมวดหมู่ไว้แตกต่างกัน ตามลักษณะของปัญหาหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีปัญหาทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและคณิตศาสตร์

2.7 ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

เบญจพร ปัญญาขง (2543 : 5-6) กล่าวว่าเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ด้านการอ่านจะแสดงออก ดังนี้

ความบกพร่องในการอ่าน

1. อ่านช้า มีความยากลำบากในการอ่าน เช่น อ่านคำต่อคำ,จะต้องสะกดคำจึงจะอ่านได้
2. อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน
3. ไม่ระมัดระวังในการอ่าน จะเผลอคำจากตัวอักษรตัวแรก เช่น บาท เป็น บทที่,เมื่อนั้น เป็น บัดนั้น, farm เป็น front
4. อ่านข้าม อ่านเพิ่มเติม อ่านผิดประโยคหรือผิดตำแหน่ง
5. อ่านโดยไม่เน้นคำ หรือเน้นข้อความบางตอน
6. จำคำศัพท์ได้จำกัด พยายามอธิบายความหมายของคำที่อ่านไม่ได้
7. ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้
8. เล่าเรื่องที่อ่านไม่ได้

9. จับใจความสำคัญหรือเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่ไม่ได้อ่านไม่ได้

10. ไม่รู้จักคำจากคำหรือประโยคที่อยู่หน้าหรือหลังคำหรือย่อหน้านั้นๆ

ผดุง อาระวิญญู (2546 : 65-66) ได้กล่าวถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในการอ่าน อาจแสดงพฤติกรรมกรรมการอ่านดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการอ่านทั่วไป

1.1 อาการเครียดหรือเกร็ง เช่น ขมวดคิ้ว Fidgeting เปล่งเสียงสูง กัดริมฝีปาก เป็นต้น

1.2 อาการไม่แน่ใจ ไม่มั่นคงทางอารมณ์ เช่น ปฏิเสธไม่ยอมอ่านตามที่ครูสั่ง ร้องไห้ พยายามทำให้ครูไขว้เขว

1.3 หลงตัวอักษร เช่น อ่านซ้ำเดิมหลายครั้ง อ่านข้ามข้อความ อ่านข้ามบรรทัด อ่านแล้วหลงบรรทัดไม่รู้ว่าตนเองอ่านถึงไหน เป็นต้น

1.4 สายหน้า หรือสั้นศีรษะ

1.5 จับอ่านหนังสือจนชิดหน้าจนเกินไป หรือห่างเกินไป

2. อ่านคำไม่ถูก

2.1 อ่านข้าม เช่น เสียงดังฟังชัด อ่านว่า เสียงดังชัด

2.2 อ่านเพิ่ม เช่น ผีเสื้อมาถึง อ่านว่า ผีเสื้อบินมาถึง

2.3 อ่านคำอื่นแทน เช่น ต้นตะแบก อ่านว่า ต้นปะแแตก

2.4 อ่านกลับหลัง เช่น ฟีน้อง อ่านว่า น้องฟี

2.5 อ่านออกเสียงผิด เช่น ปลุกบ้าน อ่านว่า ปุกบ้าน

2.6 อ่านสลับคำหรือสลับตัว เช่น เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอช เป็นเกิดเป็นคนควร หยั่นขมันเอช

2.7 อ่านไม่ออก เด็กจะหยุดอ่านเมื่ออ่านมาถึงคำที่เด็กอ่านไม่ได้ พยายามอ่านคำนั้นไปโดยไม่อ่าน

2.8 อ่านซ้ำมาก เช่น พยายามอ่านทีละคำ กว่าที่จะอ่านได้แต่ละบรรทัดใช้เวลานาน นาทีหนึ่งอ่านได้เพียง 20-30 คำเท่านั้น ในขณะที่เด็กปกติอาจอ่านได้นาทีละ 100 คำขึ้นไป

3. ไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน

3.1 จำรายละเอียดไม่ได้ ไม่สามารถตอบคำถามที่หยิบมาได้หลังจากการอ่านเรื่องแล้วเช่น ในเรื่องสุนัขชื่ออะไร

3.2 จัดลำดับขั้นตอนไม่ได้ เช่น ลำดับเหตุการณ์ไม่ได้ว่า เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน - หลัง

3.3 ไม่เข้าใจใจความสำคัญ เด็กไม่สามารถตอบได้ได้ว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวข้องกับอะไรมากที่สุด

4. ปัญหาอื่น ๆ

4.1 อ่านทีละคำ อ่านได้หนึ่งคำแล้วหยุด หรืออ่าน ๆ หยุด ๆ เพราะอ่านไม่ได้

4.2 อ่านเว้นวรรคคิด เช่น รถของ เขาวิ่งมาเรื่อย ๆ

4.3 อ่านด้วยเสียงเบาเกินไป จนแทบไม่ได้ยินเสียงอ่าน ครูต้องบอกให้อ่านดัง ๆ และบอกหลายครั้ง

2.8 การจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

2.8.1 ให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการอ่าน เช่น อ่านเพื่อเสาะแสวงหาความรู้ หาความเพลิดเพลินอารมณ์ หาข้อมูลเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ควรส่งเสริมให้นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจของตัวเอง ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

2.8.2 จัดให้นักเรียนได้อ่านในช่วงเวลาสั้น ๆ เป็นประจำทุกวัน มุ่งเน้นความสำเร็จในการอ่านและครูให้การเสริมแรง

2.8.3 ประสานกับผู้ปกครอง โดยแจ้งให้ทราบความสำเร็จ ความก้าวหน้าในการอ่านและเสนอแนะให้ผู้ปกครองจัดกิจกรรมการอ่านที่บ้านในลักษณะเดียวกัน

2.8.4 จัดหาหนังสือในการอ่านไว้มาก ๆ ครอบคลุมในหลายแขนงวิชา เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสเลือกอ่านตามความสนใจ

2.8.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้นักเรียน เพื่อให้มีโอกาสฝึกทักษะในการอ่าน การเขียน เช่น จัดชุมนุมการละคร สโมสรนักอ่าน หนังสือพิมพ์ประจำห้อง

2.8.6 สอนให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2.8.7 สอนให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเอง โดยเฉพาะการประเมินผลความสามารถในการอ่านหนังสือของตนเอง

2.8.8 นำเทคนิค “เพื่อนสอนเพื่อน” มาใช้กับนักเรียนที่อ่านช้า เมื่อมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการอ่าน

2.8.9 ตรวจสอบว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสายตาหรือไม่ โดยตรวจสอบเป็นระยะ ๆ ถ้าหากพบนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา ควรส่งให้ผู้เชี่ยวชาญแก้ไข

สรุป ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ต้องจัดให้เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องสื่อต้องน่าสนใจ สอดคล้องกับความสามารถของเด็กและหลากหลาย เน้นกิจกรรมที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ และซ้ำย้ำทวนบ่อย ๆ เด็กได้เคลื่อนไหว ได้สัมผัส ได้มองเห็น ได้ยิน และได้ฟัง อุปกรณ์ที่ใช้ควรเป็นรูปธรรมให้มากที่สุดและกิจกรรมควรให้เด็กได้มีส่วนร่วม ให้เด็กมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน

3. การอ่าน

3.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องหมายสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก และคุณภาพการอ่านของเด็กย่อมส่งผลกระทบต่อถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

วรรณิ โสภประยูร (2537 : 121) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

บันลือ พุกกะวัน (2538 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมผสานเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือเป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อสารโดยการอ่าน

3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่ถ่ายทอดความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน การสะกดคำ จำรูปคำ

นภคล จันทรเพ็ญ (2539 : 73) กล่าวว่า การอ่าน เป็นกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นถ้อยคำหรือความคิดของตนเองแล้วผู้อ่านก็นำความคิด ความเข้าใจที่ได้จากการอ่านนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ศศิธร วงศ์ชาติ (2542 : 12) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการคิด ไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่านซึ่งต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์ ถอดความ ตีความ ขยายความและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

เคื่อนใจ ทรุยกระโทก (2543 : 15) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษรเป็นความคิดโดยอาศัยประสบการณ์เดิม แล้วนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ศรีรัตน์ เิงกลินจันทร์ (2544 : 2) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูดและคำพูดเป็นเพียงที่ใช้ของจริงอีกทีหนึ่งเพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

กันตา สุขกระจ่าง (2550 : 25) กล่าวว่า การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการแปลความหมายจากสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรมาเป็นถ้อยคำ หรือความคิดของผู้อ่านเพื่อสื่อความหมายสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่อ่านระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้มีความเข้าใจตรงกัน การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนการศึกษาหาความรู้ ตลอดจนนำไปใช้ประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตต่อไป

บอนด์และซิงเกอร์ (Bond and Thinker, 1957 : 9) กล่าวว่า การอ่านคือ การจำสัญลักษณ์ที่พิมพ์หรือเขียน สัญลักษณ์นี้กระตุ้นให้ผู้อ่านนึกถึงความหมายใหม่ที่เกิดขึ้น โดยการผสมผสานของ สังกะยัณณ์ที่ผู้อ่านมีอยู่

รูบิน (Rubin, 1993 : 6-7) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์ ความเข้าใจบทอ่าน และรับรู้ถึงความหมายของคำโคค โดยอาศัยกระบวนการคิดเพื่อสื่อความหมายของสัญลักษณ์ในบทอ่าน

ครอว์ลีย์ (Crawley, 1995 : 14-15) กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน ซึ่งรวมถึงความสามารถในการถอดความหมายจากสัญลักษณ์นั้นๆ ในขณะที่ผู้อ่านได้รับจากสิ่งที่ผู้อ่านมองเห็น โดยใช้กระบวนการคิด ระลึถึงความแตกต่าง ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับสิ่งที่มองเห็นแล้วสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ที่อ่านได้

จากความหมายของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่แปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มองเห็น โดยผ่านกระบวนการคิดเกิดความเข้าใจและถ่ายทอดมาเป็นถ้อยคำที่มีความหมาย สื่อได้ตรงกันระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน

3.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะสามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในทักษะวิชาอื่น ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน (2538 : 10 - 11) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
 2. เด็กที่อ่านเป็นย่อมได้รับการยอมรับ สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมั่นใจ
 3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่เสริมให้เด็กสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง
 4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพ
 5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดี ในการรับรู้อาสา
 6. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกตัวแทนในด้านการเมือง การปกครอง
 7. การอ่านนับเป็นกิจกรรมสำคัญในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลินและพัฒนาจิตใจอีกด้วย
 8. การอ่านช่วยให้ผู้เรียนทราบและสามารถปรับตัวได้ ทนต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาตนเองและอาชีพของตนเอง
- เสรีย์ หอทิมาวรกูล (2539 : 348) กล่าวว่า นอกจากการอ่านจะเป็นทักษะสำคัญของการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านยังมีความสำคัญในด้านอื่น ๆ อีกดังนี้
1. การอ่านเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือ
 2. การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึก และความดีของการระหว่างบุคคลกับบุคคล
 3. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เป็นผู้ที่สำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารความรู้ในการปรับปรุงงานของตนเองอยู่เสมอ
 4. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคม อย่างมีความสุข เพราะถ้าเราอ่านได้ก็สามารถทำความเข้าใจกับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปได้อย่างราบรื่น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และวิธีใช้อ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2546 : 89) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการดำเนินชีวิตเพราะการอ่านจะมีสิ่งช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตผู้ใดมีความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นพิเศษมักจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพและในชีวิตมากกว่าคนที่อ่านหนังสือน้อยและอ่านช้า โลกปัจจุบันเรียกได้เป็นโลกของการอ่านเพราะการอ่านแทรกในกิจกรรมทุกประเภททุกแห่ง ทั้งนี้เพราะในการสื่อสารซึ่งกันและกันในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านเพื่อความเข้าใจการอ่านจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตมากและต้องรู้จักเลือกอ่านจับใจความให้ได้ในเวลารวดเร็วจึงประหยัดเวลา ได้ผลจากการอ่าน

กุ่มกามีบางคนกล่าวว่า อาหารหล่อเลี้ยงร่างกาย การอ่านหล่อเลี้ยงสมองถ้าต้องการให้สมองเจริญเติบโตต้องอ่านมาก ๆ

กันตา สุขกระจ่าง (2550 : 27) กล่าวว่า ความสำคัญของการอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ซึ่งจะต้องรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง และนำมาซึ่งการพัฒนาในด้านความรู้ ความคิดและด้านอื่นๆ ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

เคอร์คิน (Durkin 1987 : อ้างอิงใน Crealock & Bacher .1995 : 247) กล่าวว่า เราใช้การอ่านตลอดชีวิต เนื่องจากการอ่านเป็นหนึ่งในชีวิตประจำวันของแต่ละคน เช่น การอ่านรายการอาหารในร้านอาหาร การอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ในด้าน อื่น ๆ ต่อไป และสามารถนำไปประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านของแต่ละคน แต่ละวัยและแต่ละอาชีพ ย่อมมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอแนะจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้หลายประการดังนี้

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2533 : 21) กล่าวว่าไว้ว่า การอ่านโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อ “ทำเป็น”)

3. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า (เพื่อ “คิดเป็น”)

วรรณิ โสภประยูร (2537 : 127-128) แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความอ่านสารคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี
3. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์จากข้อมูลที่ได้ เช่น อ่านหนังสือประเภทชวนหัวต่าง ๆ
4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี อ่านประวัติศาสตร์
5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์จากข้อมูลที่ได้ เช่น อ่านข่าว
6. การอ่านเพื่อหาว่าประเด็นส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นของจริง เช่น การอ่านคำโฆษณาต่าง ๆ
7. การอ่านเพื่อจับใจความของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความในวารสาร
8. เพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ อ่านคู่มือการในเครื่องไฟฟ้า
9. อ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และเหมือนกับพูด เช่น อ่านบทละครต่าง ๆ

สนิท ตั้งทวี (2538 : 4) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการอ่านได้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อความต้องการทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง
4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อความต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม
6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

เดือนใจ ทรุภกระโทก (2543 : 18) กล่าวถึง จุดหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหนังสือทุกครั้ง ผู้อ่านควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อศึกษาคำความรู้ อ่านเพื่อความสนุกสนานหรืออ่านเพื่อต้องการอยากรู้

กันดา สุขกระจ่าง (2550 : 30) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านขึ้นอยู่กับความต้องการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลินและเพื่อให้รู้เท่าทันต่อเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่คนอ่านและผู้อื่น

เกรทเล็ท (Grellet . 1994 : 4) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านดังนี้

1. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
2. การอ่านเพื่อหาความรู้จากข้อมูลต่าง ๆ

จากจุดมุ่งหมายในการอ่านที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่านของแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อสนองความต้องการของตนเอง เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและอ่าน เพื่อให้มีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

3.4 วิธีการสอนอ่านทั่วไป

คาร์ณี อุทัยรัตนกิจ (2538 : 33) ได้กล่าวว่า จากสภาพปัญหาลักษณะความบกพร่องในด้านการอ่านของเด็ก การสร้างหลักสูตรเฉพาะให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กจึง เป็นสิ่งที่ควรกระทำ การปรับโปรแกรมการอ่านในชีวิตประจำวันของเด็กทำได้โดยครูคอยให้กำลังใจ ไปจนถึงการปรับวิธีการสอน ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับแบบการคิดหรือการสอนที่เหมาะสมกับแบบการคิดหรือแบบการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน

บันลือ พฤษะวัน (2538 : 12-17) ได้กล่าวว่า ในการสอนอ่านจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจมิติหรือขอบข่ายในการสอนอ่าน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนการสอน เช่น ต้องเข้าใจธรรมชาติที่มาของตัวอักษร ที่มาของวิธีสอนและวิธีเรียนอ่านของเด็ก เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่าควรจะสอนอ่านด้วยวิธีใดจึงจะส่งเสริมให้เด็กได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบสำคัญในการสอนภาษาหรือการสอนอ่าน มีดังนี้

1. ประวัติการคิดตัวอักษร หรือมิติเกี่ยวกับธรรมชาติที่มาของตัวอักษร

1.1 เริ่มแรกนั้น เมื่อมนุษย์ได้มีภาษาพูดขึ้นใช้แล้วต้องการที่จะบันทึกที่จะสื่อความหมายนั้น มนุษย์ได้ใช้ภาพในการสื่อสารที่เรียกว่า ภาพสัญลักษณ์ (Pictograph) ดังจะเห็นได้จากภาษาจีนที่ใช้พู่กันจีนในการเขียนภาพ จนกลายเป็นตัวหนังสือ

1.2 มนุษย์ใช้ความหมายของภาพในการสื่อ (Ideograph) เนื่องจากภาพที่ใช้สื่อความหมายนั้นใช้ได้ในวงจำกัด มนุษย์ได้ใช้ภาพในการสื่อสาร ยุคนี้จึงใช้แปลความหมายของภาพเข้าช่วยในการอ่านทั้งภาพและความหมายของภาพนี้ สามารถใช้สื่อความหมายได้ดี

พอสมควร ดังจะเห็นปรากฏตามโบสถ์ วิหาร ซึ่งใช้แทนตัวหนังสือได้ หรือบางทีก็ใช้ตัวหนังสืออธิบายประกอบเพื่อความกระจ่างได้มากขึ้น

1.3 มนุษย์ใช้เสียงของภาพการสื่อ จากความต้องการที่มนุษย์ต้องการหาทางที่จะสื่อความหมายโดยการบันทึกให้ได้กว้างขึ้น มนุษย์จึงได้ใช้เสียงของภาพ โดยการอ่านภาพเป็นประโยค เมื่อฟังแล้วเกิดความเข้าใจได้เช่นกัน

จากการที่มนุษย์ใช้เสียงนี้เอง มนุษย์ก็ได้แนวคิดในการกำหนดอักษร (พยัญชนะ, สระ) ขึ้นใช้ผสมเสียงอ่านออกเสียงให้ตรงกับคำพูดที่ใช้พูดจากันได้ เฉพาะของไทยเรานอกเหนือ จากพยัญชนะและสระแล้ว เรายังมีวรรณยุกต์ช่วยกำหนดเสียงสูงต่ำได้ด้วย การประดิษฐ์อักษรขึ้นใช้ต่าง ๆ กัน จึงได้กำหนดแนวคิดในการผสมเสียงอ่านเป็นวิธีสอนอ่านขึ้น วิธีแรกเรียกว่า วิธีสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ (Synthetic Method) ซึ่งวิวัฒนาการมาจากแนวคิดเรื่อง เสียงของภาพ คือ เครื่องเล่นจานเสียง (Phonograph) เป็นวิธีการผสมเสียงอ่านให้ตรงกับคำพูดที่ฟังแล้วช่วยให้นักภาพได้หรือบางทีก็นักภาพไม่ได้ เน้นเฉพาะเสียงความหมายของผสมเสียงอ่านออกมา เมื่อพิจารณาแล้วจะเข้าใจว่า วิธีสอนแบบสะกดตัวผสมคำ มุ่งเพื่อการอ่านออกเท่านั้น

2. วิธีการสอนอ่าน ได้นำเสนอวิธีการสอนหลัก ๆ ไว้ 3 วิธีคือ

2.1 วิธีสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำ (Synthetic Method)

วิธีสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำนี้เป็นวิธีการสอนแบบดั้งเดิม ชาวอเมริกันเรียกวิธีการสอนแบบนี้ว่า Discard Method เป็นวิธีสอนอ่านที่เลิกหรือล้าสมัยแล้ว เพราะเหตุผลหลายประการ เช่น

- 2.1.1 สิ่งที่อ่าน หรือ คำที่อ่านมีความหมายน้อย ไม่น่าสนใจ เพราะเน้นเสียง
- 2.1.2 เป็นการบังคับให้เด็กต้องฝืนอ่าน โดยไม่รู้ความหมาย
- 2.1.3 มีเฉพาะตัวหนังสือไม่มีภาพช่วยการอ่าน ขาดเครื่องล่อใจ

ให้อยากอ่าน

2.1.4 ต้องเรียนโดยท่องจำ ทำให้ประสบผลสำเร็จได้ยาก

2.1.5 รากภาษาอังกฤษออกเสียงไม่คงที่ ทำให้สอนโดยวิธีนี้ได้ผลน้อยแต่ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีสัญลักษณ์ ออกเสียงคงที่ (Phonic Language) ยังมีความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีสะกดตัวผสมคำนี้ สัมพันธ์กับการสอนเขียน คือ อ่านสะกดคำแล้วเขียนตามที่สะกดไปได้ หรือเรียกว่า เขียนหรืออ่านโดยใช้เสียงพาไป (Sound Blending) ได้ดี

วิธีสอนอ่านแบบสะกดตัวผสมคำนี้ ได้แนวคิดมาจากที่มนุษย์ได้เสียงของภาพและ สอดคล้องกับความหมายของการอ่าน คือ อ่านออกเสียง

2.2 วิธีการสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยค (Basal Readers' Approach)

วิธีการสอนแบบนี้ มุ่งให้อ่านเฉพาะคำหรือเรื่องราวที่มีความหมาย โดยมีภาพเป็นเครื่องล่อใจ ภาพช่วยในการอ่านเป็นภาพแนว (Cue) ช่วยบอกเรื่อง เป็นที่สนใจให้เด็กอยากอ่าน การอ่าน เป็นการอ่านแบบเป็นคำ เป็นประโยค ซึ่งสอดคล้องกับจิตวิทยาในการสอนตามทฤษฎี เกสตัทท์ (Gestalt Theory) ที่ว่า การเรียนรู้เป็นส่วนรวมคือ อ่านเป็นคำ ๆ เป็นประโยค แล้วจึง แยกสะกดตัวผสมคำฝึกอ่านภายหลังซึ่งสอดคล้องสนองความต้องการความสนใจ และตั้งใจ ของผู้เรียน (รู้เรื่องหรือความหมายได้ทันอกทันใจ) ทำให้เด็กอยากอ่านทั้งนี้เพราะ

2.2.1 บทเรียนอ่านมีภาพช่วยเป็นเครื่องล่อใจให้อยากอ่าน

2.2.2 ลักษณะของบทอ่านเป็นเรื่องราว น่าสนใจสำหรับเด็ก

2.2.3 คำที่เด็กอ่านควรเป็นคำที่เด็กคุ้นเคย หรือมีประสบการณ์ในการพูด ของเด็กมาก่อน เมื่อเด็กอ่านคำเหล่านั้นเข้าจะ ได้เข้าใจดี เพราะเคยพูดจากัน

2.2.4 แต่ละบทอ่านใช้คำน้อยคำ มีการซ้ำคำ ช่วยให้จำได้แม่น ใช้เป็นตัว นำในการแจกถูกได้ดี นั่นคือ มีคำแม่บท (Key Word)

2.2.5 การดำเนินเรื่องรวดเร็ว สอดคล้องกับช่วงความสนใจของเด็ก ทำให้ กระตือรือร้นที่จะอ่าน ไม่ต้องใช้เวลานาน (ถ้านานเกินช่วงความสนใจ 10-15 นาที เด็กจะ เริ่มเบื่อก่อนที่จะฝึกอ่าน) โดยเฉพาะเด็กที่เริ่มเรียน

การสอนอ่านแบบอ่านเป็นคำเป็นประโยค จะต้องสอนให้เด็กอ่านเรื่องราวที่ละ ประโยค เพื่อมุ่งให้ฟังการอ่านแล้วรู้เรื่อง ฟังหลาย ๆ ประโยคก็สามารถสรุปเรื่องได้ (ฝึก ทักษะในการฟังไปด้วย) จึงมีความสอดคล้องกับความหมายของตัวอักษรที่ใช้ภาพเป็นสื่อใน การอ่านอีกด้วย การใช้ภาพเป็นสื่อในการอ่าน จึงเป็นการส่งเสริมการอ่านได้

2.3 วิธีการอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ (Experience Approach)

การสอนอ่านแบบนี้ คือ การนำเอาประสบการณ์ที่เด็กเล่ามาเรียบเรียงเป็น เรื่องราวโดยการจัดรูปประโยค จังหวะ ถิลาให้นำอ่าน เหมาะสมกับช่วงความสนใจใน การอ่าน แล้ว มีบทหรือประโยคสรุปให้ได้ความกะทัดรัด เป็นการหลอมรวมประสบการณ์ ของผู้เรียน ไปสู่ข้อสรุปที่เป็นคำศัพท์รวม (คำอรรถ) หรือคำศัพท์ที่มีการสรุปเป็นมโนทัศน์ (Concept Formation) ได้ดีอีกด้วย

ลักษณะของการส่งเสริมให้เด็กระลึกถึงประสบการณ์เดิมของเขานั้น ขณะที่เด็กนึกภาพแห่งประสบการณ์ (ความหมายของภาพ) ได้แจ่มชัด เด็กจะแปลภาพเล่าเรื่องจากความหมายของภาพแห่งประสบการณ์ที่ระลึกได้ ภาพแห่งประสบการณ์นี้เกิดที่จอสมอง (นึกเห็นภาพปรากฏที่สมอง) จึงมีความสำคัญกับการใช้ความหมายของภาพในการสื่อ(ธรรมชาติที่มาของอักษร) และยังคงคล้องกับความหมายของการอ่านเพื่อการอ่านเป็นได้อีกด้วย

3. วิธีเรียนอ่านของเด็ก

แฟรงค์ แมรี่ และลอว์เรนซ์ (Frank Mary and Lawrence : อ้างอิง บันลือ พฤกษ์วัน : 14) ได้ทำการค้นคว้าและพบว่าเด็กเรียนอ่านได้ 3 ทางด้วยกัน ดังนี้

3.1 เด็กเรียนอ่านทางตา เด็กใช้สายตาอ่านภาพที่สัมพันธ์กับคำ หรืออ่านบัตรคำประกอบภาพ พอรู้จักเรียกชื่อภาพนั้นเขาก็อ่านคำได้ ซึ่งถือว่าเป็นวิธีอ่านที่ง่ายที่สุด บัตรประกอบประกอบภาพก็อ่านกริยาอาการของภาพ แล้วพูดเป็นประโยคตามที่เห็นภาพนั้น ๆ อ่านภาพบอกเรื่องแล้วฝึกอ่านคำได้ ภาพเป็นหัวใจสำคัญที่เด็กใช้ช่วยในการอ่าน แบบเรียนที่ดี หนังสือสำหรับเด็กก็ดี น่าจะใช้ประโยชน์จากภาพนำมาช่วยในการอ่านมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะส่งเสริมให้เด็กประสบผลสำเร็จในการอ่านแต่ต้นเด็กจะได้มีกำลังใจการอ่านมากขึ้น เมื่อเด็กมีกำลังใจและสนใจการอ่านแล้วขอมนำไปฝึกอ่านหนังสือได้ดี

3.2 เด็กเรียนอ่านทางหู ใช้หูวิเคราะห์เสียงและผสมเสียงอ่านเป็นคำ ๆ การอ่านลักษณะนี้ เด็กจะใช้เสียงพาไป (Sound Blending) มาช่วยในการอ่าน และการอ่านแบบนี้บางทีเด็กเกือบไม่ใช้สายตาช่วยในการอ่านเลย (ถ้าอ่านเป็นกลุ่ม) ถ้าสังเกตเด็กอ่านบทแจกลูกแม่ ก.กา หรือคำที่มีตัวสะกดด้วย เด็กสามารถไล่สะกดคำได้ทันที เพราะได้แนวจากโครงสร้างของคำที่อ่านมาแล้วช่วยอ่านนั้นก็คือ การไล่สะกดคำอ่านโดยใช้เสียงพาไป การเรียนอ่านด้วยหูของเด็ก จึงมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติที่มาของภาษา (ตัวอักษร) ที่ใช้เสียงของภาพในการสื่อ และยังมีความสัมพันธ์วิธีการสอนแบบสะกดตัวผสมคำอีกด้วย

3.3 เด็กเรียนอ่านโดยการจำรูปคำโครงสร้างและรูปคำของตัวอักษรที่มีความหมายเด่น และได้อ่านซ้ำ ๆ บ่อยครั้งก็จำได้ดี เพราะนึกภาพออกได้เด่นชัด ความหมายของภาพที่แปลจากคำอ่าน จะมีความสัมพันธ์กับคำที่จำได้ การจำรูปคำจึงเป็นการเรียนอ่านทางสมองโดยสมองจะระลึกภาพได้จากการเข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ เช่น เด็กอ่านคำว่า ชัณฑ์แล้วระลึกถึงรูปชัณฑ์ได้ดี เพราะเคยเห็นภาพชัณฑ์จากโทรทัศน์หรือหน้าประตูโบสถ์วิหารหรือ โขน คำว่า ชัณฑ์ สัตว์และสัตว์เด็กขอมจำคำแรกได้ดีกว่า เพราะความหมายเด่นกว่าคำอื่น

การที่เด็กเรียนอ่านได้โดยวิธีจำรูปคำ ต้องเป็นที่เคาะระลึกถึงความหมายเป็นภาพได้ ภาพที่ระลึกได้จึงเป็นภาพแห่งความหมาย ซึ่งความสัมพันธ์กับธรรมชาติที่มาของตัวอักษรใช้ ความหมายของภาพในการสื่อ หรือแปลความหมายของคำที่จำได้นั้นเป็นภาพ และในทำนองเดียวกัน การจะเล่าเรื่องราว เด็กจะต้องระลึกถึงภาพแห่งประสบการณ์ได้ก่อนความหมายของ ภาพ แห่งประสบการณ์ที่ระลึกได้ก่อนเหล่านี้ เป็นการนำที่จะให้ครูสร้างเป็นแผนภูมิ ประสบการณ์ใช้ในการสอนอ่านโดยใช้แผนภูมิประสบการณ์

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 72-73) ได้กล่าวถึง วิธีการสอนอ่านที่สามารถนำมา ใช้ทั้งกับเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีที่เกี่ยวข้อง กับการสอนอ่านคำ ซึ่งมีรายละเอียด โดยสังเขปดังนี้

1. วิธีสอนอ่านเป็นคำ (Sight Word Approach)

เป็นการสอนอ่านให้เด็กเป็นคำ ๆ และให้เด็กอ่านก่อนที่เด็กจะจำตัวอักษร ได้ เมื่อเด็กอ่านคำได้มากพอสมควรแล้ว จึงสอนให้รู้จักตัวสระพยัญชนะในภายหลังครูอาจใช้ บัตรคำในการสอน ให้เด็กอ่านตาม ให้ดูภาพประกอบ เด็กอาจอ่านคำได้ โดยการจำครูอาจทำ โดยการบันทึกเสียงลงบนเทปก็ได้ แล้วจึงเปิดให้เด็กฟัง และให้เด็กอ่านบัตรคำการสอน วิธีนี้ จะทำให้เด็กอ่านคำโดยใช้สายตา

2. วิธีการสอนหน่วยเสียง (Phonic Approach) เป็นการสอนอ่านให้เด็ก โดย วิธีเด็กเข้าใจหน่วยเสียงในภาษา เช่น เสียง สระเสียงพยัญชนะ และให้เด็กแปลงเสียงได้ถูกต้อง หน่วยเสียงสระและพยัญชนะจะปรากฏในคำ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าวิธีนี้เป็นวิธีสอนอ่านเป็น คำๆ ในแต่ละคำมีที่ให้สังเกตหน่วยเสียงได้อย่างชัดเจน

3. วิธีการสอนอ่านเบื้องต้น (Basal Reading Approach) เป็นการสอนอ่านโดย เนื้อหาเป็นชุด ตามลำดับความสามารถของเด็กตั้งแต่ง่ายไปถึงยากเริ่มจากการอ่านคำ อ่านฟัง เสียง ไปจนถึงการอ่านเพื่อเข้าใจความหมาย เนื้อหา มีตั้งแต่สั้น ๆ ไปจนถึงเนื้อหา ที่มีความ ยาวหลายหน้ากระดาษ ภายในชุดการสอนอาจประกอบด้วย บัตรคำบัตรภาพ เนื้อหาสาระที่ จะให้เด็กอ่าน มีการจำกัดคำยาก และเพิ่มปริมาณคำยากขึ้นตามลำดับมีคู่มือครูและมีการ ทดสอบไว้สำหรับแต่ละตอนแต่ละชุด

บันลือ พดุกษะวัน (2543 : 3) กล่าวว่า การที่เด็กอ่านได้โดยการอ่านเป็นคำมี ภาพประกอบในการช่วยอ่าน เด็กได้ฝึกคำประกอบภาพ เป็นแรงเสริมให้เด็กสนใจ ทำทนายให้ อยากรู้ให้ผู้เรียนเห็นว่าอ่านง่าย

จากทฤษฎีและหลักการข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการที่จะสอนอ่านให้เด็กได้ผลตาม

วัตถุประสงค์นั้น จะต้องศึกษาและเข้าใจธรรมชาติของภาษา ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กและหลักการวิธีการสอนให้สอดคล้อง การจะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดจึงขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา ความบกพร่อง จุดที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาในตัวเด็ก เพราะวิธีช่วยการสอนในแต่ละวิธีจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ตามระดับการเรียนรู้หรือจุดมุ่งหมายของการสอนซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านคำ มีปัญหาในการอ่านคำ ทำให้เด็กอ่านไม่ได้ อ่านไม่ออก

3.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเป็นคำ

3.5.1 ทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์

ทฤษฎีการเรียนรู้ มีมากมายหลายกลุ่มด้วยกัน แต่ละทฤษฎีมี หลักการและแนวคิดแตกต่างกันไป ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของนักจิตวิทยาในกลุ่มเกสตัลท์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเป็นคำที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

เขาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 63 – 65) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของนักจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt – Field Theory) ไว้ว่า ทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theories) ที่เน้นการรับรู้โดยส่วนรวม (Whole) มากกว่าที่จะมุ่งเน้นส่วนย่อย ๆ แนวคิดนี้เกิดขึ้นในประเทศเยอรมันนีในสมัยเดียวกับทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ของวัตสันกำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา นักจิตวิทยาในกลุ่มเกสตัลท์ ได้แก่ แมกซ์ เวอร์ไทเมอร์ วอล์ฟแกง โคลเลอร์ คอร์ฟและเคิร์ทเลวิน ได้ศึกษาและขยายความคิดออกเป็นทฤษฎีสนาม (Field Theory)

หลักการเรียนรู้ ตามทฤษฎีนี้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ

1. การรับรู้ (Perception) การรับรู้ในความคิดของนักจิตวิทยาคนนี้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากกระทบกับประสาทสัมผัส ซึ่งมี หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนังและการแปลความหมายของสิ่งที่มากระทบ สัมผัส ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เป็นการสร้างความหมายเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ให้กับตัวเรา เช่น การรับรู้ทางสายตาที่ ได้ เมื่อมีสิ่งเร้าในลักษณะเป็นความสวยงาม ความน่าเกลียด เป็นต้น

2. การหยั่งเห็น (Insight) หรือการรู้แจ้งตลอด หมายถึง การเกิดความคิดความเข้าใจที่แวบขึ้นมาทันทีทันใด โดยมีความเข้าใจในสาระสำคัญในการแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่กล่าวคือ มองเห็นขั้นตอนกระบวนการความสัมพันธ์ของเหตุการณ์กับปัญหาที่เกิดขึ้นในการแก้ปัญหอย่างแจ่มแจ้งว่าจะแก้จุดใดก่อนหลัง การหยั่งเห็นจึงเป็นความเข้าใจที่ผุดขึ้น

หลังจากที่มีการคิดแก้ปัญหาด้วยการคิดแก้ไขได้โดยวิธีการอื่นก่อนระยะหนึ่ง เช่น การลองผิดลองถูก เป็นต้น แล้วจึงเกิดความคิดความเข้าใจแวบขึ้นมา มองเห็นช่องทางตลอดทุกขั้นตอนในการแก้ปัญหานั้น ๆ แล้วสามารถอุทานว่า อ้อ ! (Aha!) ได้

กฎของการเรียนรู้ทฤษฎีของกลุ่มนี้ได้เน้นกฎการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. กฎความแน่นอนชัดเจน (Principle of Pranguang) กฎนี้เป็นกฎที่มีความสำคัญกว้างขวางครอบคลุมกฎอื่น ๆ โดยอธิบายได้ว่า ในการรับรู้สิ่งใดก็ตามอินทรีย์มีแนวโน้มที่จะจัดประสบการณ์นั้นๆ ให้เป็นระเบียบ หมวดยุ่ ให้อยู่ในรูปแบบที่ดีที่สุด มีความหมายสมบูรณ์และง่าย เช่น การจัดกลุ่มดาวเป็นรูปลูกหมี ฝูงลูกไก่ เป็นต้น ดังนั้นในการรับรู้อินทรีย์อาจรับรู้แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ ที่แตกต่างกันของบุคคลแต่การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเกิดความแน่นอนหรือชัดเจนมีสิ่งที่จะต้องคำถึง 2 ประการ คือ

1.1 ภาพ (Figure) หรือส่วนที่เด่น เป็นจุดศูนย์รวมของสิ่งที่สนใจ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในการจัดระเบียบของลักษณะภาพ เป็นสิ่งที่ต้องการเน้นหรือสนใจเป็นพิเศษในขณะนั้น

1.2 พื้น (Ground) หรือส่วนประกอบของภาพ เป็นส่วนที่รองรับภาพ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในการจัดระเบียบของการรับรู้ในลักษณะที่เป็นพื้นเป็นส่วนประกอบของภาพไม่ใช่สิ่งที่ต้องการเน้นหรือสนใจในขณะนั้น การรับรู้ภาพและพื้นบางที่อาจจะมองเห็นสลับกัน ตามทฤษฎีของกลุ่มเกสตัดท์ เชื่อว่า เกิดจากประสบการณ์ของบุคคลเป็นสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่า ประสบการณ์เดิมของบุคคลมีผลต่อการเรียนรู้ภาพและพื้น

2. กฎความใกล้ชิด (Principle of Proximity) หมายถึง สิ่งเร้าใด ๆ ที่อยู่ใกล้กัน ซึ่งมนุษย์มีแนวโน้มจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้กันเป็นพวกเดียวกันหรือเป็นหมวดยุ่เดียวกัน

3. กฎความคล้ายคลึง (Principle of Similarity) หมายถึง สิ่งเร้าใด ๆ ก็ตามที่มีลักษณะรูปร่าง ขนาด หรือสีคล้าย ๆ กัน มนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้ลักษณะรูปร่างขนาดหรือสีที่คล้ายกันเป็นพวกเดียวกัน หรือเป็นหมวดยุ่เดียวกัน

4. กฎความต่อเนื่อง (Principle of Continuity) หมายถึง สิ่งเร้าที่ดูเหมือนว่าจะมีทิศทางไปในทางเดียวกัน หรือมีแบบแผนไปในแนวทางหนึ่งด้วยกัน ก็จะทำให้รับรู้เป็นรูปร่างหรือหมวดยุ่ขึ้น

5. กฎความสมบูรณ์หรือกฎปิด (Principle of Closure) หมายถึง สิ่งเร้าใดก็ตามที่ขาดความสมบูรณ์ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้เป็นสิ่งที่สมบูรณ์

การนำทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มเกสตัลต์ไปใช้ในการจัดการศึกษามีข้อเสนอแนะมา ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนควรจัดสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิด เพราะทฤษฎีของนักจิตวิทยากลุ่มนี้จะเน้นการส่งเสริมความคิดของเด็กเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมหลาย ๆ ชนิด เช่น นิทานเหตุการณ์ มาใช้ในการจัดประสบการณ์เดิม
2. ครูควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนหรือความสามารถของผู้เรียน เป็นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อสามารถจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน เป็นต้น
3. การเน้นภาพรวม ครูควรจัดบทเรียนให้เป็นหมวดหมู่ มองเห็น โครงสร้างของเรื่องที่จะเรียนแล้วยังแยกเป็นหัวข้อย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กันต่อเนื่องกัน แล้วจึงให้ รายละเอียดของหน่วยย่อยแต่ละหน่วยนั้น โดยเฉพาะการสอนภาษาควรเน้นให้เด็กเห็นคำหรือ ประโยคมากกว่าการสะกดคำ
4. การประยุกต์ใช้ การเรียนรู้ควรเน้นให้ผู้เรียนให้เห็นคุณค่าและสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
5. การเรียนรู้ ควรเน้นความเข้าใจให้ผู้เรียนมากกว่าการท่องจำ โดยหา วิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ นำความรู้ไปใช้ได้จริง

3.5.2 ทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์(Reinforcement)

สกินเนอร์(Skinner) เป็นผู้คิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำหรือแบบ ปฏิบัติการ เชื่อว่า แรงเสริม(Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่ให้ในเวลาที่เหมาะสม (กับการ ตอบสนอง) จะรักษาระดับหรือพลังของการตอบสนอง หรือทำให้การตอบสนองนั้นคงอยู่ ต่อไป ในกรณีการวางเงื่อนไขแบบแสดงการกระทำแรงเสริมคือแรงที่เกิดขึ้นทันทีหลังจากการ ตอบสนอง และเป็นสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมหนึ่งเกิดขึ้นบ่อยครั้งมากขึ้น เช่น การให้คำชมเชย เมื่อนักเรียนพูดจาไพเราะก็จะเกิดขึ้นบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือการได้รับสิ่งซึ่ง เพิ่มแนวโน้มในการตอบสนองเนื่องจากเกิดความพอใจ แรงเสริมทางบวก ได้แก่ คำพูด สภาพการณ์ หรือสิ่งของ เช่น คำชม ความรักความเอ็นดู อาหาร เงินทอง การให้สิทธิพิเศษ การได้รับตำแหน่งการปรบมือให้เกียรติ การได้เกรดที่ดี การได้รับความสนใจ การแสดง ท่าทางยอมรับนับถือ เป็นต้น

2) การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง

การเสริมแรงที่เกิดขึ้นจากการนำแรงเสริมทางลบ ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทำให้เกิดความไม่พอใจออกไป เป็นการช่วยให้ออกจากสภาพการณ์ที่ไม่น่าพึงปรารถนา เมื่อกำจัดสิ่งเร้าที่ทำให้ไม่พอใจออกไป ก็จะทำให้การตอบสนองมีพลังมากขึ้น เช่น การให้นักเรียนที่ขี้เล่นขณะเรียน ไปนั่งเรียนหลังห้องเรียนเมื่อเขาตั้งใจเรียน จึงให้กลับมานั่งเรียนตามปกติต่อไป ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนมากขึ้นการให้นั่งลงจึงเป็นการเสริมทางลบ

สรุปได้ว่า การเสริมแรงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เพราะเด็กกลุ่มนี้ สิ่งที่เขาต้องการมากคือ ความรัก ความเข้าใจ การยอมรับจากคนทั่วไป โดยเฉพาะจากคนรอบข้าง ถ้าครูให้กำลังใจ ให้การยกย่องชมเชย หรือให้รางวัลกับเขาในบางครั้ง ซึ่งรางวัลอาจจะเป็นสิ่งของที่ชอบ เช่น เล่นเกมคอมพิวเตอร์ เป็นการเสริมแรงทางบวกจะทำให้เด็กสนใจ และกระตือรือร้นในการอ่านคำมากขึ้น ขณะเดียวกัน การเสริมแรงในทางลบก็คือ ถ้าเด็กเรียนไม่ตั้งใจอ่านหรืออ่านคำไม่ได้ก็จะไม่ให้เล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่เขาชอบก็ได้ ก็จะทำให้เขามีความพยายามในการอ่านคำมากขึ้น

จากแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าว สรุปได้ว่า ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจัดทำสื่อส่งเสริมการอ่าน สิ่งสำคัญต้องเน้นในเรื่องกฎแห่งความพร้อม กฎของการฝึกหัด และกฎแห่งความเป็นผล และต้องอาศัยทฤษฎีการเสริมแรงในการพัฒนา ตลอดจนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพราะเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน จะมีความต้องการในลักษณะต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป

3.6 การสอนอ่านเป็นคำ

การสอนอ่านเป็นคำ มีแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

กรมวิชาการ (2535 : ท - ธ) ได้ให้ความหมาย คำคุ้นตา (Sight Word) ไว้ว่าเป็นคำที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน เช่น คำว่า พ่อ แม่ พี่ น้อง สูง ป่า น้ำ อา ปู่ ย่า ตา ยาย ยืน นั่ง เดิน นอน กินไป หา จัน เรา โรงเรียน มือขา ตา จะ เป็นต้น การสอนคำคุ้นตามีวิธีการสอนดังนี้

1. คำคุ้นตาเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันจะสอนให้อ่านเป็นคำ โดยไม่ต้องสะกด แต่จะมาสอนอ่านบ่อย ๆ ใช้พูด ใช้เขียนบ่อย ๆ เพื่อให้จำคำได้แม่นยำ
2. สอนความหมายของคำ โดยอ่านคำประกอบรูปภาพ หรือ ทำท่าทางประกอบเพื่อบอกความหมาย สอนอ่านเป็นประโยคเพื่อใช้คำแวดล้อมบอกความหมายของคำ

3. จัดกิจกรรมส่งเสริมการจำคำ ได้แก่ อ่านเป็นคำ เล่นเกม การสังเกตรูปคำหรือสังเกตพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ที่ประกอบเป็นคำนั้นพร้อมกับออกเสียงให้ถูกต้อง

มิลเลอร์ (Miller. 1993 : 134) ได้กล่าวถึง แนวทฤษฎี ความรู้เกี่ยวกับคำคุ้นตา ไว้ว่าในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่เด็กนักเรียนจะต้องมีความรู้ในเรื่องของคำคุ้นตา วิธีการสอนอ่านเป็นคำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การจำคำ
2. การจำแนกคำ

การจำแนกคำจะเป็นเรื่องที่ยาก เพราะการที่จะจำแนกคำได้นั้นเด็กจะต้องจำคำได้เสียก่อน แม้ว่าการจำคำนั้นจะใช้ทักษะที่มากเกี่ยวข้องกับน้อยกว่าการจำแนกคำ แต่ก็จะใช้ในการประเมินผลและฝึกในการสอนอ่านระดับประถม นำมาใช้ในการคัดแยกและจำแนกคำ

คำคุ้นตา สามารถที่จะอธิบายได้หลายความหมาย คำเหล่านี้ผู้อ่านจะสามารถจำได้ทันทีที่เห็น โดยที่ไม่ต้องหยุดและวิเคราะห์คำ โดยใช้เทคนิคการจำแนกคำ เช่นเดียวกับวิธีการสอนหน่วยเสียง อย่างไรก็ตาม คำคุ้นตายังหมายถึงคำที่ไม่ต้องมีความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์กับเสียง และคำที่ไม่เป็นไปตามกฎของการจำคำ แต่เป็นวิธีการอ่านแบบจำเป็นคำ ๆ ไป

มายไซท์ เวิร์ดบ็อก (My Sight Word Box) (2001: internet) กล่าวได้ว่า คำคุ้นตา เป็นคำที่เด็กใช้บ่อย ๆ และเป็นคำที่ไม่เป็นไปตามกฎของการสะกดคำอ่าน ซึ่งเด็กสามารถออกเสียงอ่านได้ เด็กสามารถเรียนรู้ที่จะจำได้โดยการมองรูปคำทั้งหมดโดยปราศจากการลงใจ 50-80 % ในการสนทนาและการอ่านที่มีคำคุ้นตาเข้าไปเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เด็กจะมีพื้นฐานที่ดีในการอ่านเมื่อเด็กสามารถอ่านคำได้ในทันที โดยไม่มีการลงใจ ทำให้เด็กสนใจการอ่านและนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน

ซาบาติโน , มิลเลอร์ และสมิทซ์ (Sabatino , miller and Schmidt) (1981 : 256 -257) กล่าวไว้ว่าการสอนอ่านเป็นคำเป็นวิธีการสอนอ่านแบบจำคำวิธีหนึ่ง มีวิธีการเทคนิคต่าง ๆ และมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

1. การจับคู่ภาพ
2. การจับคู่ตัวอักษร
3. การจับคู่คำ
4. เกมในการจำคำ
5. เกมที่ใช้ไม้กระดาน

6. เกมที่ใช้สนาม กู๋วิ่ง

7. เกมให้อาหาร สำหรับพัฒนา การจำคำในหมวดคำถึงของหรือสัตว์

8. การสร้างหมวดหมู่คำ เช่น การสร้างบัตรภาพ บัตรคำของคอลัซ ที่สามารถแสดงภาพได้นานาชนิด ในแต่ละตัวอักษรวิธีนี้สามารถใช้การฟังร่วมด้วยได้ การสอนอ่านเป็นคำเบื้องต้นสามารถนำคำที่เป็นชื่อสี จำนวน หรือ วัน เดือน ฯลฯ มาสอนได้

(Vaughn, Sharon and Bos, Candace S. 1991 : 124 – 127) ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการสอนอ่านเป็นคำดังนี้

เทคนิคการสร้างคำคุ้นตา เด็กบางคนมีความรู้สึกยุ่งยากในการจำคำได้โดยอัตโนมัติ และต้องการโอกาสที่จะได้ฝึกกระดิกคำ และจำคำที่เรียนได้ ในเรื่องที่จะกล่าวถึงนี้เป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้นักเรียนจำคำได้และยังมีเกมที่สามารถใช้ได้ดีเท่า ๆ กับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ นี้ไม่ใช่วิธีที่จะนำไปสู่การอ่านได้ทั้งหมด ไม่ควรที่จะนำมาใช้เป็นวิธีหลักในการสอนอ่านเพียงวิธีนี้วิธีเดียว ควรที่จะนำไปช่วยในการซ่อมเสริมหรือสอนเสริมในด้านการอ่านคำ และให้รู้ความหมายของคำ

การสอนอ่านเป็นคำ การสอนอ่านโดยวิธีนี้เป็นการใช้การแก้ไข ฝึกฝน และปฏิบัติในการช่วยเหลือนักเรียนในการอ่านคำศัพท์ ใช้สอนอ่านในขั้นต้นของการอ่าน และการอ่านเพื่อจำแนกคำเป็นวิธีการสอนที่ดีที่สุดในการใช้เป็นกิจกรรมเสริมในการเรียนรู้ศัพท์ โดยใช้สัญลักษณ์ คำโครงของคำที่มองเห็นในการอ่านหรือจำแนกคำออกมา และยังสามารถใช้ร่วมกับการสอนอ่านวิธีอื่น ๆ เช่น การสอนแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษา การสอนอ่านเบื้องต้น หรือเทคนิคในการอ่านคล่อง วิธีนี้เหมาะสมที่จะใช้กับนักเรียนที่เริ่มต้นเรียนอ่านคำจำแนกคำ ก่อนที่จะเรียนการอ่านเนื้อเรื่องหรือข้อความ เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการสอนนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกับนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ

ขั้นตอนการสร้างคำ เลือกคำจากเนื้อเรื่องที่นักเรียนไม่สามารถอ่านได้ถูกต้องและอ่านได้โดยอัตโนมัติในทุกครั้งที่อ่าน จำนวน 5 - 10 คำ เมื่อเลือกคำมาได้แล้วดำเนินการสอนตามขั้นตอนดังนี้

1. ครูและนักเรียนช่วยกันเลือกคำที่แน่ใจว่านักเรียนเข้าใจความหมายของคำ ซึ่งเป็นคำที่อยู่ในเนื้อเรื่องที่อ่าน
2. แสดงคำให้นักเรียนดูทีละคำโดยใช้เวลา 5 วินาที และอ่านคำนั้น
- 2 ครั้ง
3. สลับคำและถามให้นักเรียนอ่านคำในบัตรคำแต่ละใบ ครูคอยบอกคำที่

ถูกต้องให้กับเด็กนักเรียนหลังจากที่เด็กอ่านคำนั้นผิดและถ้าเด็กไม่ตอบหรือไม่อ่านคำภายในเวลา 5 วินาที ให้ครูอ่านคำนั้นให้เด็กฟัง

4. แสดงคำทั้งหมดอีกครั้ง โดยวิธีการเดียวกับขั้นตอนที่ 2

5. ให้นักเรียนอ่านหรือออกเสียงคำแต่ละคำอีกครั้ง โดยใช้วิธีเดียวกับ

ขั้นตอนที่ 3 อย่างน้อย 2 ครั้ง หรือจนกระทั่งเด็กสามารถอ่านคำได้โดยอัตโนมัติ ถ้านักเรียนยังไม่สามารถจำคำได้ หลังจากการสอนแล้ว 7 ครั้ง ให้เปลี่ยนจากการระลึกได้ (Recall Task) มาเป็นการจำได้ (Recognition task) โดยวางคำต่าง ๆ ไว้บนโต๊ะแล้วให้เด็กชี้คำตามที่ครูบอก ถ้าเด็กยังอ่านไม่ได้ก็ให้ใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

1. เทคนิคการใช้รูปภาพ (Picture Association Techniques)

2. เทคนิคความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหรือคำ (Sentence Word)

3. เทคนิคการเติมคำ (Cloze Procedure)

หลังจากที่สอนอ่านคำให้กับเด็กแล้วครูบันทึกผลการอ่านของเด็กลงในแบบบันทึกและเมื่อสอนคำในวันแรก ๆ ไปแล้วให้นักกลับมาสอนหรือทบทวนใหม่ในวันต่อ ๆ ไป

ข้อคิดเห็น ขั้นตอนนี้เป็นเทคนิคการสอนอ่านอย่างเป็นระบบ สำหรับการสอนอ่านเป็นคำเป็นการแก้ไขการอ่านคำ เป็นแบบฝึกที่ใช้สอนอ่านเป็นคำ ๆ อย่างไม่รู้ก็ตาม ยังมีข้อควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการสอนดังนี้

1. วิธีนี้เป็นเทคนิคเสริม และจะต้องใช้ร่วมกับวิธีการสอนอื่น ๆ ที่เน้น

การอ่านเนื้อเรื่องและการจำแนกคำ เช่น ตัวบอกริบท (Context Clues)

2. เด็กควรเข้าใจความหมายของคำ

3. ใช้ในกรณีที่แยกสอนเป็นคำ ๆ

นอกจากวิธีการสอนอ่านคำดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีเทคนิคต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมและสนับสนุนให้การเรียนรู้ด้านการอ่านคำได้ผลดียิ่งขึ้น คือ

เทคนิคการใช้รูปภาพ (Picture Association Techniques) รูปภาพ (Picture) เป็นอุปกรณ์การสอนที่มีคุณค่ามากอย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นสากลไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นใคร อยู่ในวัยใดก็สามารถตีความหมายจากภาพได้ นอกจากนี้ภาพยังเป็นวัสดุที่ใช้ง่ายที่สุดราคาถูกลงและเป็นอุปกรณ์การสอนที่ใช้มานานแล้ว การใช้รูปภาพเพื่อสื่อความหมายได้กระตือรือร้นก่อนที่ จะมีตัวอักษรใช้ โดยความจริงแล้วตัวพยัญชนะต่าง ๆ ที่มีรากฐานมาจากภาษา ลาตินก็ดัดแปลงมาจากภาพนั่นเอง เช่น อักษรภาพของชาวอียิปต์เขียนรูปนกฮูกแทนคำว่า "Mulax" ต่อมาก็

ค่อย ๆ แปลงมาเป็นตัว M ในภาษากรีก จากนั้นโรมันก็รับไปใช้ต่อและอังกฤษก็นำมาใช้โดยได้รับอิทธิพลจากโรมันอีกทีหนึ่ง (Lemler. 1951 : 33-38)

หน้าที่ของรูปภาพก็คือ สิ่งที่เป็นตัวอักษรให้กลั่นเป็นรูปธรรมที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจกันได้ และนี่ก็เป็นเหตุผลที่นำภาพมาใช้เป็นอุปกรณ์การสอน ในประวัติของโสคราตีสศึกษา เซโร (Cicero) ก็เห็นด้วยและสนับสนุนการใช้ภาพเพื่อช่วยความจำเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม และ ครอมีเนียส (Comening) เป็นบุคคลแรกที่ผลิตตำราเรียนเล่มแรกที่มีภาพประกอบ ชื่อ "Obis Pictus" (World of Pictures) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1685 ทั้งหมด 150 ภาพ เป็นนักการศึกษาคนแรกทางตะวันตกที่นำเอาภาพเข้ามาใช้ในการสอน งานของเขามีอิทธิพลแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน (Dale. 1957 : 58)

การจำแนกคำโดยใช้ภาพนั้นจะมีประโยชน์และใช้ได้ดี ถ้ารูปภาพนั้นบ่งบอกหรือแสดงภาพออกมาได้ตรงตามความหมายของคำ วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กสามารถอ่านคำนั้นออกมาได้เป็นรูปแบบที่คิดขึ้นมาเพื่อช่วยนักเรียน ในการพัฒนาการอ่านคำศัพท์และยังช่วยในการเชื่อมโยงวิธีการที่เน้นการอ่านคำในเนื้อเรื่อง เมื่ออ่านเนื้อเรื่อง นักเรียนควรพยายามอ่านคำไม่คำถึงแต่รูปภาพประกอบเท่านั้น แต่จะต้องเข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำด้วย

ขั้นตอนการสอน การอ่านคำโดยใช้เทคนิคการใช้รูปภาพ มีดังนี้

เลือกคำที่เด็กอ่านไม่ได้ โดยเลือกคำที่แสดงภาพได้ง่าย ๆ ก่อน เช่น คำนาม คำกริยาและคำคุณศัพท์ แล้วเขียนคำลงในบัตรคำ (ใช้ 5-10 คำ ในการสอนแต่ละครั้ง) แยกบัตรออกเป็น ส่วน ๆ โดยจะวาดหรือหารูปมาคิดในบัตร หรือจะให้เด็กวาดรูปลงในบัตรเองก็ได้ เมื่อเลือกคำและบัตรคำและบัตรภาพได้แล้ว ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. วางบัตร ไว้ที่ด้านหน้าเด็กแล้วฝึกให้เด็กพูดชื่อภาพนั้น
2. วางบัตรภาพและบัตรคำ ครูพูดชื่อคำนั้นอีกครั้งและให้นักเรียนฝึกพูดชื่อคำ
3. บอกให้นักเรียนจับคู่ภาพ และพูดชื่อคำขณะที่จับคู่ ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ

จนกว่านักเรียนจะสามารถจับคู่กับภาพได้หมด

4. วางคำไว้หลาย ๆ คำ ไว้ข้างหน้าเด็กและให้เด็กเลือกหรือชี้บอกคำที่ครูพูดถ้าเด็กไม่สามารถชี้บอกได้ถูกต้องให้นักเรียนนึกภาพเพิ่มเติมในความจำของตนเอง ถ้าเด็กยังไม่สามารถชี้คำได้อีกให้แสดงรูปที่คู่กับคำนั้นให้เด็กดู

5. ให้นักเรียนนึกถึงคำและอ่านโดยแสดงคำให้ดู 1 ครั้ง และทำซ้ำอีกถ้าเด็กไม่สามารถนึกคำและอ่านได้ ให้เด็กนึกภาพประกอบไปด้วย ถ้าเด็กยังไม่สามารถนึกได้อีกครูบอกให้นักเรียนดูภาพที่คู่กับคำนั้น

6. ทำตามขั้นตอนที่ 5 ต่อไปจนกว่าเด็กจะสามารถจำแนกคำทั้งหมดได้ โดยอัตโนมัติ และบันทึกผลในแบบบันทึก

7. ให้เด็กทบทวนคำต่าง ๆ ทุก ๆ วัน และที่สำคัญที่สุดให้เด็กอ่านคำในเนื้อเรื่อง เมื่อเด็กอ่านและไม่สามารถอ่านได้ ครูช่วยแนะนำให้เด็กนึกภาพหรือคำที่ช่วยให้เด็กนึกภาพหรือคำที่ช่วยให้เด็กนึกถึงคำศัพท์นั้นได้

ข้อสังเกต เทคนิคการใช้รูปภาพนี้เป็นการช่วยให้นักเรียนได้มองภาพ แล้วสามารถจำแนกคำได้เช่นเดียวกับการสอนเป็นคำ วิธีนี้ควรจะใช้เป็นแค่เพียงขั้นตอนที่เสริมเข้าเท่านั้นนักเรียนควรจะหาโอกาสอ่านคำในเนื้อเรื่องและเข้าใจความหมายของเรื่องด้วย

การสอนอ่านเป็นคำ ซึ่งเป็นการสอนอ่านแบบจำคำอย่างหนึ่งและมีวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ในการช่วยให้เด็กสามารถอ่านคำได้ในทันทีที่เห็นโดยไม่ต้องสะกดคำอ่านและเด็กเข้าใจความหมายของคำที่อ่าน การที่เด็กจะสามารถเรียนรู้คำและสามารถอ่านคำที่เห็นได้นั้น วิธีการสอนและการดำเนินการตามขั้นตอนก็มีความสำคัญที่จะช่วยให้เด็กสามารถอ่านคำได้

4. ชุดกิจกรรม

4.1 ความหมายของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรม (Activity Packages) เป็นชุดที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติในการเรียนการสอน มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กติกา สุวรรณสมพงษ์ (2541 : 40) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง การจัดประสบการณ์การฝึกหัดโดยใช้วัสดุประกอบการสอนหรือเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนกระทำด้วยตนเองเพื่อฝึกฝนเนื้อหาต่างๆ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เข้าใจดีขึ้นและเกิดความชำนาญสามารถทำและนำไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ ทั้งในการแก้ปัญหาระหว่างเรียนและในสถานการณ์อื่นๆ ในชีวิตประจำวัน

ปฐมพร อาสนวิเชียร (2541 : 7) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ หมายถึง ชุดการเรียนรู้ที่มีการนำนวัตกรรมและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ มาบูรณาการ เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมอันพึงประสงค์และบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการเรียนคณิตศาสตร์ที่วางไว้

ศุกิจ ศรีพรหม (2541 : 68) ได้กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง การนำสื่อ ประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของวิชามาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพ็ญประภา แสนดี (2542: 10) กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง สื่อการสอนซึ่งครู เป็นผู้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน โดยครูอาจเป็นผู้ใช้สื่อ การสอนหรือนักเรียนเป็นผู้ใช้ศึกษาด้วยตนเองโดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและในแต่ละ ชุคของชุดการสอนชุดการเรียน หรือ ชุดการเรียนการสอนจะประกอบด้วย สื่อ อุปกรณ์และ กิจกรรมการเรียนการสอน

ศุการ์ตัน ไผ่พงสาวงค์ (2543 : 52) ได้ให้ความหมาย ชุคกิจกรรม คือ ชุดการเรียน หรือชุดการสอนนั่นเอง ซึ่งหมายถึง สื่อการสอนที่ครูเป็นผู้สร้าง ประกอบขึ้นด้วย วัสดุอุปกรณ์หลายชนิดและองค์ประกอบอื่น เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือและมีการนำหลักการทางจิตวิทยา มาใช้ประกอบในการเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้รับความสำเร็จ

กัลยา ทองสุ (2545 : 54) กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง การใช้สื่อการสอน หลายอย่างที่จัดไว้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนของเนื้อหาพร้อมเข้ากันไว้เป็นชุด โดยผู้เรียนได้ศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง ครูมีหน้าที่แนะนำและช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และบรรลุจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

พรทิพย์ แก้วใจดี (2545 : 2) กล่าวว่า ชุคกิจกรรมคณิตศาสตร์ หมายถึง ชุดซึ่ง บรรจุสื่อการเรียนการสอนไว้ในกิจกรรมแต่ละชุด จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอัน พึงประสงค์และยังเหมาะที่จะใช้ในห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาความคิด และการฝึกปฏิบัติอันนำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของ หลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พรศรี บุญรอด (2545 : 10) ได้ให้ความหมาย ชุคกิจกรรม ก็คือ ชุดการเรียน หรือชุดการสอนที่หมายถึง สื่อการสอนซึ่งครูสร้างขึ้นประกอบไปด้วย สื่ออุปกรณ์และกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนใช้ศึกษาด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาคอย ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ

สมควร ปานโม (2545 : 23) กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง ชุดการเรียนหรือชุด การสอนที่หมายถึง สื่อประสมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้ ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรเรียนรู้ให้เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อรุณี สุพรรณพงศ์ (2545 : 29) กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง สื่อการเรียน การสอนที่ผลิตขึ้นอย่างมีระบบ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยยึด หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถของแต่ละ บุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเป็นการช่วยลดบทบาทของ ครูผู้สอน อีกทั้งยังเน้นนักเรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอน

ธัญสินี ฐานา (2546 : 9) ได้ให้ความหมาย ชุคกิจกรรม หมายถึง ชุดการเรียน การสอนที่ใช้เป็นสื่อการสอนที่มีการนำนวัตกรรมและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนต่าง ๆ มาบูรณาการ โดยครูเป็นผู้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นชุด ในแต่ละชุดประกอบไปด้วยสื่ออุปกรณ์กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และแบบฝึกทักษะที่นำหลักการทาง จิตวิทยามาใช้ประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด

อรทัย ศรีอุทธา (2547 : 10) ได้ให้ความหมาย ชุคกิจกรรม หมายถึง ชุดการเรียน หรือชุดการสอนของสื่อแบบประสมต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์หลายชนิดและ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูนำมาใช้กับนักเรียนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนศึกษาและ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเองจนเกิดการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือและมีการนำหลัก จิตวิทยามาใช้ประกอบการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

พนารัตน์ แซ่มชื่น (2548 : 12) ได้ให้ความหมาย ชุคกิจกรรม หมายถึง สื่อ การสอนที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ชุคกิจกรรมแบบปฏิบัติการก็เป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ครูจัด ห้องเรียนเป็นเหมือนห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มลงมือ ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้ศึกษา โดยครูเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษา

สุรัชย์ จามรเนียม (2548 : 10) กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง ชุดการเรียน การสอนที่มีวิธีการสร้างอย่างสมบูรณ์แบบ ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตัวเองหรือทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางเอาไว้

จินตนา ศิริธัญญารัตน์ (2548 : 31) ได้กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง สื่อ การเรียนสำเร็จรูปประกอบด้วย คำชี้แจง ชื่อเรื่อง จุดมุ่งหมาย กิจกรรมและการประเมินผล นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อย่างอิสระ ตามขั้นตอนในชุดกิจกรรม เพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ฮุสตันและคนอื่นๆ (Houston and Others. 1972 : 10 – 15) ได้กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง ชุคประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แคปเฟอร์และแคปเฟอร์ (Kapfer and Kapfer. 1972 : 3 – 10) ได้กล่าวว่า ชุคกิจกรรมหมายถึง เป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ และรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นชุกกิจกรรมนั้น ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตร ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ เนื้อหาจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนได้เกิด พฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

บราวน์และคณะ (Brown and others. 1973 : 338) ได้กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง ชุคของสื่อแบบประสมที่สร้างขึ้น เพื่อช่วยเหลือให้ครูสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในกล่อง หรือชุกกิจกรรมมักจะประกอบด้วยอุปกรณ์หลายๆ อย่างเช่น ภาพ โปร่งใส ฟิล์ม สตรีป รูปภาพ โปรสเคอร์ สไลด์และแผนภูมิ บางชุกอาจประกอบด้วยเอกสาร เพียงอย่างเดียว บางชุกอาจจะเป็นโปรแกรมที่มีบัตรคำสั่งให้ผู้เรียนด้วยตนเอง

ควอน (Duan. 1973 : 169) ได้กล่าวว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง ชุคของวัสดุทางการเรียน ซึ่งรวบรวมไว้อย่างมีระเบียบ ช่วยให้ผู้เรียนได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย

จากการศึกษาความหมายของชุกกิจกรรมในข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ชุคกิจกรรม หมายถึง สื่อการเรียนสำเร็จที่ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุกกิจกรรม โดยครูจะต้องคอยดูแล ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างอิสระตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการฝึกให้เรียนรู้การพึ่งพาตนเองในการศึกษาหาความรู้

4.2 ประเภทของชุกกิจกรรม

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึง ประเภทของชุกกิจกรรม ที่ช่วยให้ผู้สร้างได้ตัดสินใจว่าจะสร้างชุกกิจกรรมในรูปแบบใดไว้หลายท่าน ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 5) และไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 152) ได้กล่าวว่า ชุกกิจกรรมได้แบ่งประเภทออกเป็น 3 ประเภท สอดคล้องกันดังนี้

1. ชุกกิจกรรมสำหรับการบรรยายหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ชุกกิจกรรมสำหรับครูใช้คือเป็นชุกกิจกรรมสำหรับกำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบคำอธิบาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น ชุกกิจกรรมจะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. ชุคกิจกรรมสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม ชุคกิจกรรมนี้มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียน ได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ชุคกิจกรรมแบบกลุ่มประกอบด้วย ชุคกิจกรรมย่อยที่มีจำนวน เท่ากับจำนวนศูนย์การเรียนที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์ที่มีสื่อการเรียนหรือบทเรียน ครอบคลุมตามจำนวนผู้เรียนในกิจกรรมนั้น สื่อการเรียนจากชุคกิจกรรมแบบกิจกรรมกลุ่ม อาจจะต้องขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอน หากมี ปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอเมื่อจบการเรียน

3. ชุคกิจกรรมสำหรับรายบุคคล เป็นชุคกิจกรรมที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละคน เมื่อศึกษาครบแล้วจะทำการ ทดสอบประเมินผลความก้าวหน้าและศึกษาชุคกิจกรรมชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหา ผู้เรียนจะปรึกษากันได้ ในระหว่างเรียนและผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะ ผู้ประสานงาน หรือชี้แนะแนวทางการเรียนด้วยชุคกิจกรรมนี้ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพ การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปจนถึงขีดความสามารถ โดย ไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น ชุคกิจกรรมแบบนี้บางครั้งเรียกว่าบทเรียน โมดูล

จินตนา ศิริบุญรัตน์ (2548 : 33) ได้กล่าวว่า ชุคกิจกรรมได้แบ่งออกเป็น หลายประเภทด้วยกัน ซึ่งครูและนักเรียนมีบทบาทแตกต่างกันไปในแต่ละประเภท ได้ยึดแนว การสร้างชุคกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองและปฏิบัติที่มีอยู่ในชุค กิจกรรมร่วมกัน โดยครูเป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด และเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมในบาง กิจกรรมร่วมกับนักเรียน

สุรัชชัย จามรเนียม (2548 : 12) ได้แบ่งประเภทของชุคกิจกรรม 3 ประเภทดังนี้

1. ชุคกิจกรรมสำหรับครู เป็นชุคกิจกรรมเพื่อช่วยลดบทบาทของครูให้พุด น้อยลง นักเรียนได้ทำกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

2. ชุคกิจกรรมสำหรับนักเรียนเป็นรายกลุ่ม เป็นชุคกิจกรรมที่ให้นักเรียน เรียนร่วมกัน ศึกษาเป็นรายกลุ่มย่อยแต่ละชุคกิจกรรมอาจมีชุคกิจกรรมย่อยๆ ไปอีกเพื่อสะดวก แก่การศึกษาของนักเรียน ครูมีหน้าที่เพียงคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนเกิดสงสัยหรือไม่ เข้าใจในชุคกิจกรรม

3. ชุคกิจกรรมสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นชุคกิจกรรมสำหรับ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถเรียนนอกเวลาได้ เมื่อเกิดข้อสงสัยครูมีหน้าที่คอย ให้ความช่วยเหลือเสนอแนะ

สรุปได้ว่า ประเภทของชุดกิจกรรม มีหลายประเภท ต่างมีความสำคัญตามความต้องการของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองซึ่งมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนในการเรียนหรือลงมือปฏิบัติเพื่อจะให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลให้ได้มากที่สุด

4.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้ตัดสินใจว่าจะสร้างชุดกิจกรรมในรูปแบบใด ไว้หลายท่าน ดังนี้

ทิตานา แคมมณี (2534 : 10 – 12) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรมนั้น
2. คำชี้แจง เป็นส่วนอธิบายความมุ่งหมายหลักของชุดกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
3. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น แนวคิดเป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้น ส่วนนี้ควรได้รับการย้ำและเน้นเป็นพิเศษ
4. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยให้ครูทราบว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง
5. เวลาที่ใช้เป็นส่วนที่ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด
6. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน
7. ภาคผนวกในส่วนนี้ คือ ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับครูรวมทั้งเฉลยแบบทดสอบ

ปฐมพร อาสน์วิเชียร (2541 : 7) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรมว่ามีส่วนประกอบ ดังนี้ คือ

1. ชื่อกิจกรรม
2. คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายหลักของกิจกรรมและลักษณะของกิจกรรม

3. จุดประสงค์ของกิจกรรม เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมแล้ว

4. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่บอกเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการทำกิจกรรม
5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุในกิจกรรมนั้นว่ามีวัสดุ – อุปกรณ์ อะไรบ้าง
6. เนื้อหาสาระ เป็นส่วนที่เสนอความรู้ให้กับนักเรียน
7. กิจกรรม เป็นส่วนที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ
8. การประเมินผล เป็นส่วนที่กำหนดให้นักเรียนได้ประเมินความรู้

ความสามารถและพฤติกรรมของคนจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม

ชวลีศั จันทร์ทาสี (2543 : 50) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรมนั้น
2. คำชี้แจง เป็นส่วนอธิบายความมุ่งหมายหลักของชุดกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
3. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น แนวคิด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้น ส่วนนี้ควรได้รับการย้ำและเน้นเป็นพิเศษ
4. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง
5. เวลาที่ใช้เป็นส่วนที่ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด
6. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน
7. ภาคผนวกในส่วนนี้ คือ ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับครูรวมทั้งเฉลยแบบทดสอบ

โครงสร้างของชุดกิจกรรม มีดังนี้

1. ชื่อชุดกิจกรรมเป็นเรื่องที่จะศึกษาในชุดกิจกรรม ดังนี้
2. คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายการใช้ชุด เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

3. จุดประสงค์ของกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุเป้าหมายที่นักเรียนต้องทำให้บรรลุผลเมื่อจบกิจกรรม

4. เวลาที่ใช้ เป็นส่วนระบุเวลาในการเรียนชุดกิจกรรมนั้น
5. สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม
6. เนื้อหา เป็นรายละเอียดที่ต้องการให้นักเรียนทราบ
7. สถานการณ์ เป็นส่วนที่ระบุสถานการณ์ที่เป็นการบรรยาย รูปภาพหรือ

การทดลอง

8. กิจกรรม เป็นส่วนที่ให้นักเรียนปฏิบัติที่กำหนดไว้ในกิจกรรม
9. คำถามท้ายกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุข้อคำถามหลังการปฏิบัติกิจกรรม
10. คำเฉลยกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุคำตอบท้ายกิจกรรม

อรรถัย ศรีอุทธา (2547: 15) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรม มีส่วนประกอบดังนี้

ชื่อกิจกรรม	เป็นชื่อชุดการเรียนคณิตศาสตร์
คำชี้แจง	เป็นส่วนอธิบายในการทำกิจกรรม
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	เป็นผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้นักเรียนเกิดหลังจากนักเรียน ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรม
เวลาที่ใช้	เป็นส่วนที่บอกเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการทำกิจกรรม
สื่อการเรียนรู้	เป็นส่วนที่ระบุในกิจกรรมนั้นว่ามีวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร อะไรบ้าง
เนื้อหาสาระ	เป็นส่วนที่เสนอความรู้
กิจกรรมแบบปฏิบัติการ	เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล
แบบประเมิน	เป็นแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความเข้าใจในขณะที่นักเรียนได้ ปฏิบัติกิจกรรมแต่ละชุด

พนารัตน์ แซ่มชื่น (2548 : 7) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรม มีส่วนประกอบด้วย

ชื่อกิจกรรม	เป็นชื่อของชุดกิจกรรมแบบปฏิบัติการพร้อมบอกรายละเอียดของชุดกิจกรรม
-------------	---

คำชี้แจง	เป็นส่วนที่อธิบายลักษณะของกิจกรรมแบบปฏิบัติการ
จุดประสงค์การเรียนรู้	เป็นส่วนที่ต้องให้เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์แบบปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล
สาระการเรียนรู้	เป็นส่วนที่เสนอความรู้และแบบฝึกหัดระหว่างเรียนซึ่งเป็นเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับเรื่องแบบรูปและความสัมพันธ์
ระยะเวลา	เป็นส่วนที่บอกเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการทำกิจกรรม
กิจกรรมการเรียนรู้	เป็นส่วนที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติและแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
สื่อการเรียนรู้	เป็นส่วนระบุเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในชุดกิจกรรม
การประเมินผล	เป็นแบบทดสอบย่อยหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมแบบปฏิบัติการ

สุรชัย จามรเนียม (2548 : 18) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรม มี

ส่วนประกอบด้วย

ชื่อกิจกรรม	เป็นการตั้งชื่อชุดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจและสอดคล้อง กับจุดประสงค์ของกิจกรรม
คำชี้แจง	เป็นส่วนที่อธิบายลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนในชุดกิจกรรมนั้นๆ
จุดประสงค์	เป็นส่วนที่กล่าวถึงสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการทำ ชุดกิจกรรม
เวลาที่ใช้	เป็นส่วนที่บอกถึงเวลาที่ใช้ในการทำชุดกิจกรรม
สื่อ – อุปกรณ์	เป็นส่วนที่อธิบายถึง สื่อ วัสดุ – อุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในชุดกิจกรรม
เนื้อหาสาระ	เป็นส่วนที่อธิบายถึงเนื้อหาที่ใช้ในชุดกิจกรรมซึ่งมีลักษณะ ของการบูรณาการเชิงเนื้อหา
กิจกรรม	เป็นส่วนที่อธิบายถึงขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินกิจกรรม

การประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนซึ่งอาจจะประเมิน โดยครูสอนเพื่อน ประเมินหรือนักเรียนประเมินตนเอง

การ์ดาเรลลี (Cardarelli. 1973 : 150) ได้กำหนด โครงสร้างของชุดการเรียนการสอนรายบุคคลว่าต้องประกอบด้วย

1. หัวข้อ (Topic)
2. หัวข้อย่อย (Sub Topic)
3. จุดมุ่งหมายหรือเหตุผล (Rational)
4. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)
5. การสอบก่อนเรียน (Pre – test)
6. กิจกรรมและการประเมินตนเอง (Activities and Self – Evaluation)
7. การทดสอบย่อย (Quiz หรือ Formative Test)

ควอน (Duane. 1973 : 169) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนการสอนรายบุคคล 6 ประการ คือ

1. มีจุดมุ่งหมายและเนื้อหา
2. บรรยายเนื้อหา
3. มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. มีกิจกรรมให้เลือกเรียน
5. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติ
6. มีเครื่องมือวัดผลก่อนการเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

จากการศึกษาชุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบชุดกิจกรรมจากทฤษฎีแจมดีและปฐมพร อาสน์วิเชียร เพื่อเป็นองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการอ่านคำ ดังนี้

1. ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วย หมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรมนั้น

2. คำชี้แจง เป็นส่วนอธิบายความมุ่งหมายหลักของชุดกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

3. วัตถุประสงค์ของกิจกรรม เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมแล้ว

4. เวลาที่ใช้เป็นส่วนที่ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด

5. เนื้อหาสาระ เป็นส่วนที่เสนอความรู้ให้กับนักเรียน

6. สื่อ- อุปกรณ์ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าจะต้องเตรียมอะไรบ้าง

7. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน

8. ข้อเสนอแนะในการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านคำ เป็นการแนะนำก่อนใช้ชุดกิจกรรมการอ่านคำ

9. การประเมินผล เป็นส่วนที่กำหนดให้นักเรียนได้ประเมินความรู้ความสามารถและพฤติกรรมของตนจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม

10. ภาคผนวก คือ ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับครูรวมทั้งเฉลยแบบทดสอบ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุดกิจกรรม ควรมีรายละเอียดที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังมีรายละเอียดดังนี้ ชื่อชุดกิจกรรม วัตถุประสงค์ ข้อเสนอแนะการใช้ชุดกิจกรรม การทดลองก่อนเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ การทดลองหลังเรียน บรรณานุกรม ภาคผนวก

4.4 ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม ไว้หลายท่าน ดังนี้

สุรชัย จามรเนียม (2548 : 25 – 26) กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) การกำหนดหัวข้อเรื่องที่ต้องการทำในรูปกิจกรรม
- 2) ศึกษาหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำ
- 3) กำหนดรูปแบบของชุดกิจกรรมเพื่อที่จะสามารถดำเนินการได้อย่าง

ถูกต้อง

- 4) กำหนดจุดประสงค์ในชุดกิจกรรมนั้น ๆ
- 5) กำหนดสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้
- 6) ออกแบบกิจกรรมในเรื่องนั้น ๆ โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งด้าน

สติปัญญาความสามารถ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ

7) จัดทำใบงานหรือแบบฝึกหัดที่ใช้ในชุดกิจกรรมเพื่อเป็นการฝึกฝนและตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน

8) กำหนดรูปแบบการประเมินผล โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ อาจอยู่ในรูปของการทำแบบทดสอบ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประเมิน

เคมี และเคย์ตัน (Kemp and Dayton. 1985 : 14 – 15) กล่าวว่า ทฤษฎีทั้งสามกลุ่มต่างมีความคล้ายคลึงหรือจุดเน้นที่เกี่ยวกับการออกแบบและการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1) แรงจูงใจ (Motivation) หากนักเรียนมีความต้องการ ความสนใจหรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างให้นักเรียนเกิดความสนใจ โดยการเสนอสื่อการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจคือ จัดประสบการณ์หรือจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ซึ่งมีความหมาย หรือน่าสนใจสำหรับนักเรียน

2) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักเรียนต่างคนต่างมีอัตราและวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกัน ดังนั้นการจัดสื่อการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย

3) วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives) ในการจัดการเรียนการสอนหากนักเรียนทราบจุดประสงค์ในการเรียนรู้จะทำให้นักเรียนมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้มากกว่าที่ไม่ทราบ นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียนการสอนซึ่งจะทำให้ทราบว่าควรจะมีเนื้อหาอะไรในสื่อ

4) การจัดเนื้อหา (Organization of Content) การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอนและสมเหตุสมผล

5) การจัดเตรียมความรู้ที่มีมาก่อน (Pre – Learning Preparation) บางครั้งการเรียนรู้สาระหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้นการสร้างชุดการเรียนควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม เพื่อจัดเตรียมความรู้ให้กับกลุ่มผู้เรียน

6) อารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลพอ ๆ กับการสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นการสร้างชุดการเรียนควรตอบสนองอารมณ์ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ

7) การมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะเกิดผลอย่างรวดเร็วและคงทนหากได้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางสติปัญญาและทางกายภาพ ควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือการดู

8) การสะท้อนกลับ (Feedback) การเรียนรู้เพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจ

9) การเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้วก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้นี้เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่นและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางบวกแก่นักเรียน

10) การฝึกปฏิบัติและการกระทำซ้ำ (Practice and Repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของความรู้และทักษะได้จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำอยู่เสมอซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้

11) การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ คือ การเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์หรือการถ่ายโยงการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสภาพการณ์ใหม่ได้

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 292 – 293) กล่าวถึง หลักการและทฤษฎีที่สำคัญพื้นฐานในการสร้างชุดการเรียน คือ

ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถปั้นผู้เรียนให้เป็นแม่พิมพ์เดียวกันได้ในเวลาที่เท่ากันเพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขาและใช้เวลาเรียนในเรื่องหนึ่ง ๆ แตกต่างกันไป ความแตกต่างเหล่านี้มีความแตกต่างด้านความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์และสังคม ด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่างกันดังกล่าว ผู้สร้างชุดการเรียนจึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้นๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมวิธีหนึ่งก็คือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการจัดการสอนตามเอกัตภาพหรือการศึกษาด้วยตนเองซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

การนำสื่อประสมมาใช้ (Multi – Media Approach) เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ ความพยายามอันนี้ก็เพื่อจะเปลี่ยนแปลง

การเรียนการสอนจากเดิมที่ยึดครูเป็นแหล่งให้ความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อประเภทต่างๆ

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ ดีใจ ที่ตนเองทำได้ถูกต้อง เป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกจะได้ทราบว่าที่ถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ใคร่ครวญพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียนเพราะเขาจะมีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นเช่นกันเรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

การใช้วิธีการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) เป็นการนำเอาการวิเคราะห์ระบบมาใช้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียนทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในชุดของกิจกรรมจะสร้างขึ้นอย่างมีระบบ จะต้องมีการตรวจเช็คทุกขั้นตอนและทุกอย่างจะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นอย่างดีมีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้จึงจะนำออกมาใช้

จากการศึกษาขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้สอนควรศึกษาเนื้อหาสาระอย่างละเอียด มีการวางแผนแบ่งหน่วยการเรียน กำหนดเนื้อหา จุดมุ่งหมาย กำหนดเวลาใช้กิจกรรม สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล ทำการทดลองใช้เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่อง แล้วนำชุดการสอนไปใช้จริง และสรุปผล

4.5 จิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึง การนำจิตวิทยามาใช้ในชุดกิจกรรม ไว้หลายท่านดังนี้
ชัชยงค์ พรหมวงศ์ (2531 : 119) ได้กล่าวว่า แนวคิดทางจิตวิทยาในการสร้างนวัตกรรมมีดังนี้

1. เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. เพื่อยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 3. มีสื่อการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ช่วยในการเรียนของนักเรียนแทนการสอนของครู
- ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่เปลี่ยนไปโดยเปลี่ยนแปลงจากครูเป็นผู้นำกิจกรรมต่างๆ เป็นผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น

จินตนา ศิริธัญญรัตน์ (2548 : 33) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นต้องยึดและดำเนินงานตามหลักจิตวิทยา มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ

จากง่ายไปซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับ ประกอบกับผู้เรียนสามารถรู้ถึงผลการกระทำของตนเอง อยู่ตลอดเวลา เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ชุดกิจกรรมจึงน่าที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น

ศิริพร ศรีบุญ (2549 : 36) กล่าวว่า จิตวิทยาที่นำมาใช้ในการสร้างชุดกิจกรรม นั้น ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนควรยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและให้การเสริมแรงขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

บลูม (Bloom. 1976 : 115 – 124) กล่าวว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ลักษณะที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. การให้แนวทาง (Cues) คือ คำอธิบายของครูที่ทำให้ให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนว่าเมื่อเรียนเรื่องนั้น ๆ แล้วจะต้องมีความสามารถอย่างไร ต้องทำอะไรบ้าง

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน (Participation) เปิด โอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน

3. การเสริมแรง (Reinforcement) ทั้งการเสริมแรงภายนอก เช่น สิ่งของการกล่าวชื่นชม หรือการเสริมแรงภายในตัวนักเรียนเอง เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ฯลฯ

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and Corrections) จะต้องมีการแจ้งผลการเรียนและข้อบกพร่องให้นักเรียนทราบ

สรุปได้ว่า จิตวิทยาที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรม จะต้องยึดหลักความแตกต่างของแต่ละบุคคลและเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จะต้องสอนในสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก การเสริมแรง การกล่าวคำชมเชย ตลอดจนการยอมรับก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับนักเรียน

4.6 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอน เพราะเป็นตัวช่วยให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ให้ไปสู่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้หลายท่าน ดังนี้

สมจิต สวรรณไพบูลย์ (2535 : 39) ได้กล่าวว่า ข้อดีของชุดกิจกรรมมีดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเองตามอัธยาศัยความสามารถของแต่ละคน
2. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู
3. ใช้สอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่ยังเรียนไม่ทัน
4. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่าน

5. ช่วยไม่ให้เกิดความเมื่อนำจากการเรียนที่ครูต้องทบทวนซ้ำซาก
6. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่จำเป็นต้องเรียนให้พร้อมกัน
7. นักเรียนตอบผิดไม่มีผู้เยาะเย้ย
8. นักเรียนไม่ต้องคอยฟังการสอนของครู
9. ช่วยลดภาระของครูในการสอน
10. ช่วยประหยัดรายจ่ายอุปกรณ์ที่นักเรียนจำนวนมาก
11. ผู้เรียนจะเรียนเมื่อใดก็ได้ไม่ต้องคอยฟังครูสอน
12. การเรียนไม่จำกัดเวลาและสถานที่
13. ส่งเสริมความรับผิดชอบของผู้เรียน

ดวงเดือน อ่อนน่วม (2536 : 36) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยเสริมสร้างและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความจำ แนวทางและทักษะในการแก้ปัญหาแก่นักเรียน
2. เป็นเครื่องมือประเมินการสอนของครู ทำให้ทราบข้อบกพร่องในการสอนแต่ละเรื่องแต่ละตอน และสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตรงจุด
3. ใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนของนักเรียน ทำให้ทราบข้อบกพร่องจุดอ่อนที่จะแก้ไขของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละเรื่อง แต่ละตอน และสามารถคิดหาแนวทางช่วยเหลือแก้ไขทันที และช่วยเหลือให้นักเรียนทราบจุดอ่อนข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขเช่นกัน
4. ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอยากทำชุดกิจกรรม
5. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างเต็มที่ และตรงจุดที่ต้องการฝึก
6. ช่วยให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง คิดอย่างมีเหตุผล แสดงความคิดออกมาอย่างมีระเบียบชัดเจนและรัดกุม
7. เป็นการประหยัดเงินและเวลา

พรทิพย์ แก้วใจดี (2545 : 20) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
3. ผู้เรียนทราบผลการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ อย่างรวดเร็ว

4. ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายหรือเกิดความท้อถอยในการเรียนเพราะผู้เรียนมีสิทธิ์ที่จะกลับไปศึกษาเรื่องที่ตนเองไม่เข้าใจใหม่ได้

กาญจนา ศรีเกื้อ (2547 : 49) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในหลายๆ ด้าน เช่น ได้ฝึกฝนทำให้เกิดความชำนาญและได้ฝึกอย่างเต็มที่ ทำให้แม่นยำ สามารถคิดออกมาได้อย่างมีระบบชัดเจนและรัดกุม

จินตนา ศิริธัญญารัตน์ (2548 : 36 – 37) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมนั้นมีค่าหลายประการ คือ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมจากชุดกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและฝึกทักษะการคิดการปฏิบัติ กระบวนการแสวงหาความรู้การแก้ปัญหา ตลอดจนบทบาทการสอนของครู การเรียนรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูโดยมีกิจกรรมที่หลากหลายในชุดกิจกรรมนำไปใช้สะดวกและประหยัดเวลา

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมมีประโยชน์ในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่จะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ที่นำมาใช้กับนักเรียน เพื่อจะได้พัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

4.7 ชุดกิจกรรมการอ่านคำ

ในการสร้างชุดกิจกรรมการอ่านคำที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ได้สร้างชุดกิจกรรมการอ่านคำ ซึ่งมีกระบวนการและลำดับชุดกิจกรรมการอ่านคำ คือ ชุดกิจกรรมการอ่านคำ สร้างโดยใช้ภาพประกอบกับการอ่านคำซึ่งการใช้ภาพจะช่วยในการอ่านคำได้ดี ในรูปแบบของบัตรภาพ บัตรคำ รวมอยู่ในเล่มเดียวกัน คำที่นำมาให้นักเรียนได้ฝึกอ่านเป็นคำที่ประสมสระเดี่ยว จากหนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุดภาษาพาที กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 โดยเลือกคำใกล้ตัว หรือคำที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของนักเรียน มาสร้างเป็นชุดกิจกรรมการอ่านคำ จำนวน 8 ชุดๆ ละ 10 คำ รวมทั้งหมด 80 คำ ได้แก่ ชุดที่ 1 คำที่ประสมสระอะ,อา ชุดที่ 2 คำที่ประสมสระอิ,อี ชุดที่ 3 คำที่ประสมสระอุ,อู ชุดที่ 4 คำที่ประสมสระโอ,ออ ชุดที่ 5 คำที่ประสมสระเอ,แเอ ชุดที่ 6 คำที่ประสมสระอี,อี ชุดที่ 7 คำที่ประสมสระไอ,ไอ ชุดที่ 8 คำที่ประสมสระอำ และตอนท้ายของกิจกรรมจะมีกิจกรรมสำหรับฝึกอ่านคำชุดละ 3 กิจกรรม มีแบบทดสอบย่อยหลังเรียนเป็นแบบทดสอบการอ่านคำ ชุดละ 10 ข้อ 10 คำ โดยทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วยขั้นตอนในการฝึก ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เด็กทราบ
3. ให้ดูภาพและอ่านคำจากบัตรคำ
4. อ่านคำจากบัตรคำ
5. ทำกิจกรรมที่ 1 - 3
6. ทดสอบหลังเรียน

นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเองตามข้อ 1 - 6 โดยเรียงชุดที่ 1 - 8 ตามลำดับขณะฝึกครูคอยแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดให้เด็กทำกิจกรรมและฝึกอ่านจนคล่อง

4.8 เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมนิยมตั้งไว้ที่ 80/80

80 ตัวแรก คือคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของกลุ่มในการทำแบบฝึกหัดในบทเรียน

80 ตัวหลัง คือคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของกลุ่มในการทำแบบทดสอบหลังบทเรียนถ้าปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของกลุ่มในการทำแบบฝึกหัดและในการทำแบบทดสอบ หลังเรียนได้ไม่ต่ำกว่า 90 ทั้งคู่ ก็ถือว่า ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในขั้นใช้ได้ อย่างไรก็ตามชุดกิจกรรมบางวิชาที่มีเนื้อหายาก ๆ อาจจะหาประสิทธิภาพได้ต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 แต่ไม่ควรต่ำกว่า 80/80 จึงจะถือว่าพอใช้ได้ (เสาวนีย์ สิกขามันฑิต. 2528 : 294 - 295)

4.9 ดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรม

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสามารถดูได้จากการหาค่าดัชนีประสิทธิผล ซึ่งหมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้า ในการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมนั้นซึ่งคำนวณได้จากสูตรของ Goodman, Fletcher and Schneider (1980) ดังนี้

$$EI = \frac{\text{คะแนนสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนสอบก่อนเรียน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

เมื่อ EI คือ ค่าดัชนีประสิทธิผล ซึ่งจะต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
จึง จะยอมรับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมนั้น ๆ

5. บริบทโรงเรียนบ้านนาสะอาด

โรงเรียนบ้านนาสะอาด อำเภอสร้างคอม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภราชธานี เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีเขตบริการ 2 หมู่บ้าน คือบ้านนาสะอาด และบ้านหายโศก บุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 6 คน ครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน ลูกจ้างประจำตำแหน่งช่างไม้ ชั้น 3 จำนวน 1 คน เปิดสอน 2 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา จำนวนนักเรียนทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็นระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 32 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 68 คน มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมจำนวน 15 คน แบ่งเป็น บกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 1 คนกำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้อีกจำนวน 14 คนกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 คนและชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน ครูผู้สอนจะทำการสอนเสริมทักษะทางวิชาการศึกษาพิเศษในเวลา 15.00 – 16.00 น.ของทุกวันในแต่ละสัปดาห์ นอกจากนี้แล้วโรงเรียนบ้านนาสะอาดยังได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์พัฒนาการเรียนรู้การศึกษาพิเศษเครือข่ายอำเภอสร้างคอมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภราชธานี เขต 1 มีโรงเรียนในเครือข่ายรับผิดชอบจำนวน 23 โรงเรียน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

ดวงใจ วรรณสังข์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการจำพยัญชนะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทยผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการจำพยัญชนะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้หลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนนิทานประกอบภาพพยัญชนะไทยสูงกว่าการสอนโดยใช้ชุดการสอนประกอบภาพพยัญชนะไทย ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมาน แต้มพิมาย (2543 : 43–44) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกอ่านคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกอ่านคำควบกล้ำสูงกว่าก่อนเรียน

อรัญญา เชื้อทอง (2546 : 66) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม โดยใช้บทร้อยกรอง ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านคำยากโดยใช้บทร้อยกรองมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านหลังการทดลองอยู่ในระดับดี
2. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านคำยากโดยใช้บทร้อยกรองมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำยากก่อน และหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ชุดฝึกอ่านคำยาก โดยใช้บทร้อยกรองมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งมีประสิทธิภาพ 92.71 / 82.57

อัจฉรา นาคทรัพย์ (2546 : 61) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยใช้วิธีสอนอ่านเป็นคำ ผลการวิจัยพบว่า การสอนเป็นคำมีประสิทธิภาพที่ 94.44 / 92.45 และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำหลังการสอนอ่านเป็นคำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงเดือน จิตอารีย์ (2546 : 59) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เพลงเพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนน การอ่านออกเสียงเฉลี่ยร้อยละ 67 / 90 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านออกเสียงคำที่ใช้พยัญชนะ ร ล ว ควบกล้ำ อยู่ในระดับปานกลาง

สมคิด บุญบูรณ์ (2546 : 70) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยใช้วิธีการสอนอ่านตามแบบ ปรากฏว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการอ่านภาษาไทยมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ดารณี ตักดีศิริผล (2549 : 134) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางการเรียนรู้มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างเครื่องมือแต่ละชุดได้

กำหนดโครงสร้างและสร้างตามโครงสร้างที่กำหนดขึ้นตอน รวมทั้งเครื่องมือทุกชุดผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ ค่าความเชื่อมั่นจากผู้เชี่ยวชาญและด้วยวิธีการทางสถิติ จึงส่งผลให้สามารถคัดแยกเด็กปฐมวัยที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางการเรียนรู้ได้ และให้การช่วยเหลือพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ด้วยชุดฝึกเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แล้ว ประเมินความสามารถด้วยแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ ซึ่งจากการดำเนินการตามรูปแบบนี้ ทำให้เด็กได้รับการพัฒนางานมีทักษะในการเรียนรู้ดีขึ้น

กันตา สุขกระจ่าง (2550 : 71) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการรับรู้ ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80 / 80 ปรากฏว่าหนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 90.09 / 86.33 แสดงว่า หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่านเพื่อการเรียนรู้ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพและกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่าน ภาษาที่เข้าใจง่าย มีภาพประกอบสนทนาตัวละครอยู่ในวัยเดียวกับนักเรียน คำที่ใช้เป็นคำที่ใกล้ตัวทำให้นักเรียนอ่าน และเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีและแบบฝึกทำเรื่อง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ดารณีย์ จันทร์หอม (2550 : 68) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกการอ่านคำคล้องจอง ผลการวิจัยพบว่า การใช้แบบฝึกการอ่านคำคล้องจอง ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านคำสามารถจดจำได้ รู้ความหมายของคำอ่านหนังสือได้ เข้าใจสิ่งที่ได้อ่าน และเรียนรู้ด้วยความสุข สนุกสนาน และสามารถช่วยให้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ประสบผลสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ยังทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนและเชื่อมั่นในตนเองได้เป็นอย่างดี

พัชนี บุญรัตมี (2550 : 52) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้ชุดการสอนสระลดรูป ผลการวิจัยพบว่า จะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านคำ หลังการสอน โดยใช้ชุดการสอนสระลดรูปอยู่ในระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำก่อนและหลังการสอนโดยใช้ชุดการสอนสระลดรูป พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบสท์ (Best. 1969 : 3316-4) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่าน โดยใช้โปรแกรมการฝึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 2-6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการการใช้โปรแกรมการฝึกสัมฤทธิ์ในการอ่านสูง และเหตุผลดังกล่าวขึ้นอยู่กับโปรแกรมการให้ความเข้าใจในรายละเอียด การใช้โปรแกรมการฝึก และเอาใจใส่ของครูด้วย

พินเตอร์ (Pinter. 1977 : 70-717 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำที่สอนโดยใช้เกมการศึกษา และสอนโดยใช้คำรากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 94 คน ในรัฐเพนซิลวาเนีย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำของกลุ่มที่ใช้เกมการศึกษาสูงกว่าที่สอนโดยใช้คำรา

กิลล์ (Gilles. 1975) ได้วิจัยเรื่อง คุณค่าของชุดกิจกรรมการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา พบว่า ชุดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่ครูจัดไว้ให้ เป็นการสนองความต้องการของนักเรียน ที่ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นส่วนการสอนตามปกติได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ให้ ครูผู้สอนมีบทบาทในการเรียนการสอนโดยเป็นผู้บรรยาย อธิบาย ควบคุม ให้เป็นไปตามแผนการสอน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนไม่มีอิสระต่อการทำกิจกรรมจึงทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้น และไม่มี ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งที่เรียนในบทหนึ่งๆ

บราวเวย์ (Brawley. 1975) ได้วิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ของชุดกิจกรรมแบบสื่อประสมเพื่อใช้สอนเรื่องการบอกเวลาสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า ได้สร้างชุดกิจกรรม 12 ชุด ใช้เวลาสอน 15 วัน ผลการวิเคราะห์การใช้ชุดการสอนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

เบนเดอร์ (Bender . 1993 : 188 : Citing Ross.) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการสอนอ่านเป็นคำไว้ว่า การสอนอ่านเป็นคำนี้ใช้ได้ดี ทั้งเด็กพิเศษและเด็กปกติในด้านการจำคำ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้มากกว่าและใช้เวลาน้อยกว่าการเรียนโดยปกติ

มารี และเบิร์ตแตรม (Marry and Bertram.1997:174-178) ได้ศึกษากลวิธี การสอนอ่านและการเขียนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากครูการศึกษาพิเศษ และนักการศึกษาจากเกรด 2 ว่าใช้วิธีสอนแบบใดบ้าง ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มครูผู้สอนเด็กที่มีปัญหาทาง การเรียนรู้ ใช้วิธีอ่านแล้วเติมคำตอบ 90% การอ่านเป็นรายบุคคล 87%

การแลกเปลี่ยนหนังสือกัน 81.5% และการเปลี่ยนการอ่าน 74.1% เป็น 4 วิธี ในระดับแรกที่ใช้มากที่สุดและยังมีอีก 17 วิธี ที่ใช้สอนเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

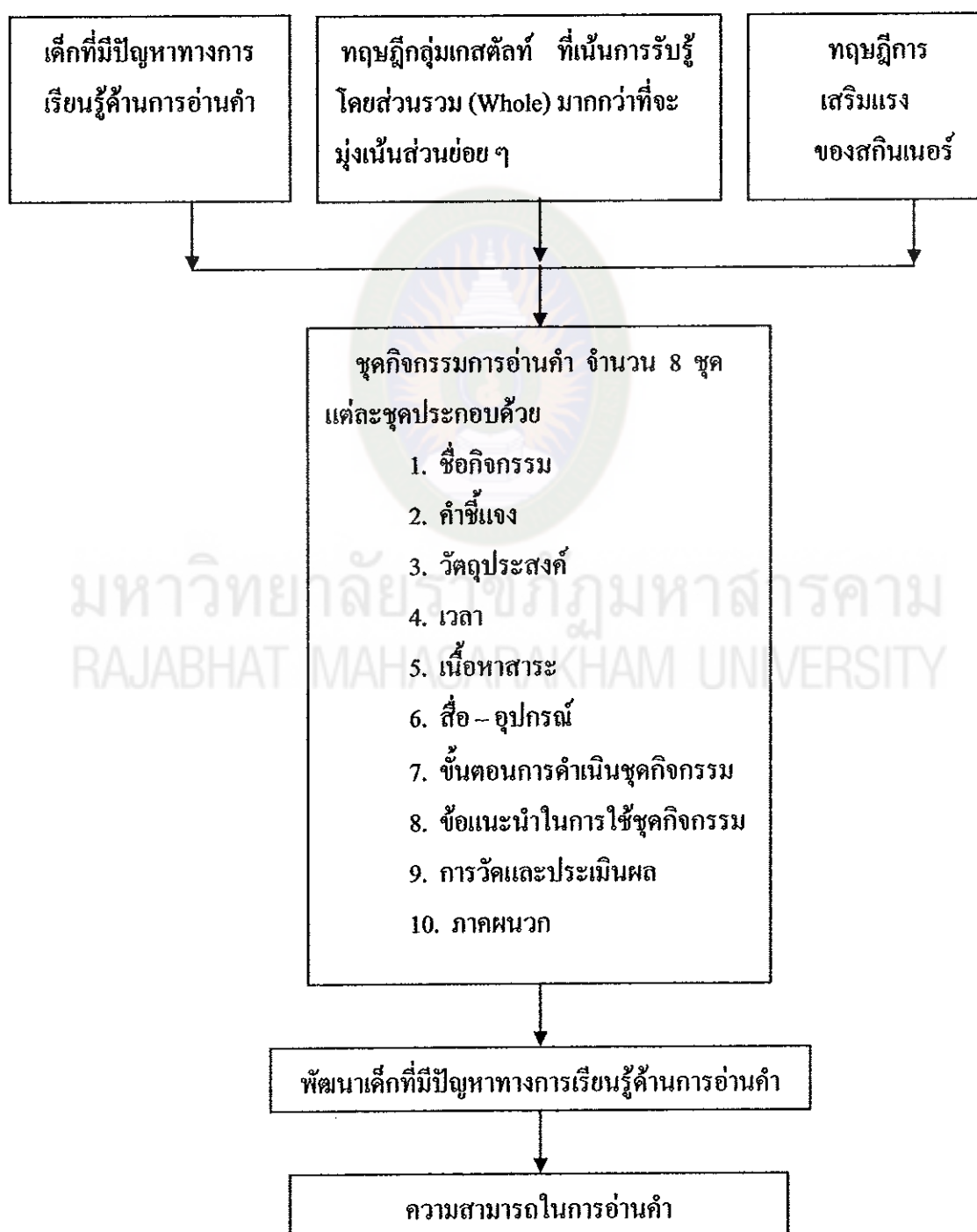
จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การที่จะทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีพัฒนาการเรียนสูงขึ้นนั้น ต้องใช้กลวิธีการสอนอ่านหลายรูปแบบ ตลอดจนชุดกิจกรรมการอ่านที่มีคุณภาพ และต้องจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม จึงจะทำให้ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนในวัยเดียวกันได้ดี สำหรับครูจะต้องรู้จักเลือกวิธีการสอน และนวัตกรรมที่จะนำมาใช้กับการสอนอ่านให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน จึงจะทำให้มีพัฒนาการอ่านและมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถจัดทำเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยสังเคราะห์มาจากทศนา เขมมณี (2534 : 10–12) และสุรชัย จามรเนียม (2548 : 18) ได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย